

471

Jubilate Deo omnis terra.

(Ps. 97, 4)

Cansons populars
catalanes.

Festa de la Música Catalana
Concurs IXe - Any 1921-22

Serena XI. Premi de 250 penyes ofert
per l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya.
Autor: Josep Jaboriès, Escalapi
Serena.

Nota. Les cançons "Suspirs d'un br-
fenet" "el Dimoni esmat" "Derengany
del peccador" i "Derengany d'un Munt"
tenen la procedència que es fa notar
en el lloc respectiv.

Totes les cançons formen un record
personal del que he presentat el mal
he he recollit en la seva pròpia
família, que desde 1710 viu a la
vall de Vianga, però es originaria
de Buhues, de Vallerpiusans del
Ripollès.

3
Cançó del pobres bergants.

Allegret ($\text{♩} = 88$)

Si'n ro-len sa-ber qui
son els po-bres d'aquesta terra; pu-ja-
rem monta-nya a-munt, tro-ba-rem bo-nes pla-
re lles. Tot sal - tant i tot ba -
llant qui te mal ja se'l ge-me-ga, Frai-la-
ral-lal-lal-la-ra - ra, qui te mal ja se'l ge-me-ga.

4

—Cansó dels pobres bergants.—

1. Si in vofeu saber qui son
els pobres d'aquesta terra;
pujarem montanya amunt,
trobarem bones parelles.

— Tot saltant i tot ballant
qui se mal ja se'l gemega.
Taal-larat-lal-lal-lararà,
qui se mal ja se'l gemega.

2. En Cortals de Calamany
i en Torbat de Garriguella,
en Noguer de Segaró
i N'Espona de Sadernes.

3. En Bertran de Vall-del-Boe
i en Noi de Cavallera,
en Vilard de Sant Boi
i en Dulsat de Pont d'Arseguell.

4. En Illa de Serinyà
que també s'hi anomena
te una heretat a l'improbitat
que es pecat que sigui seba.

5. De les barques d'crestat
ne va fê un pou de monedra,
dels carbons ne va fê un sac
per portà l' blat a Figueres.

6. Pujarem a Begudà,
Claparols i Aigua-negra,
però in aquí no hi entrarem
perque donan el pa negre.

7. Pujarem Batet amunt,
Godoma i Les Planelles;
Massaguer de Sant Privat
i La Mata de Les Preses.

8. Mò' on vindrem al Pla d'Olot,
al Espare i a Les Feixes;
ben Feixes no se com es,
que mai fa la cara alegre.

9. Ni l'hi fa ni l'hi farà
que no vengui el blat a trenta,
i el fajol a vintivuit
com la escorra i com la melca.

10. Anirem a Sant Joan,
al Terrat i a La Estrada,

6
poca caritat faran,
perquè hi ha molta mainada.

11. Pujarons a Soquerrats,
Casa que in diuen sobeies,
demanares caritat.

i in diuen que anem a la era.

12. En Vilu' in te pa llescat
en una grossa panera;
Callis de Sant Salvador
ens atipen d'escudella.

13. De farines quatre plats,
i de pa una grossa llesca;
si ho sabem ben demanar,
deiran llepar la caldera.

14. A Surroca de Baget,
i també uns senyors de Pera,
sempre in estàn demanant
si n'hi ha alguns que 'ls hi dega.

15. En Mariner de Sant Pau,
quin altre traïdor de mena,
ja in le una canna al Infern
i l'altre també li penja.

16. La cançó que te al Infern
ja fa molt temps que li creuen;
la que penja li cançó
les festes de Sincuerama.

17. Anirem a Montserrat,
tres dies farem d'espera:
mabe n'hi veig volgué estar
i n'hi escalfarem la esquena.

18. Anirem a vora l' mar
veure si hi ha bona pesquera;
perque als temps que ara correm,
qui te mal ja se t' gemega.

Comada.

Ai! de los pobres bergants
que'n passeis la vida alegre,
tot saltant i tot ballant
qui te mal ja se t' gemega.

Notes. Aquesta cançó ha sigut recullida a la Vall de Vianga aon la can-
ta fora el jovent com especie de
marça, tot aiant als Aplecs, i

8

també com a Sardana després de
les ballades que s'acostumam.

La lletra segurament que deu esser
alguna mica adulterada, com ho
demostra la posada 10^a, i per al
tra part hi ha alguns versets no
gaire respectuosos, referents a fami-
lies molt conegudes i molt dignes
de consideració. Per vegada es per
aquestes raons que a dins meteis
de Xinyà s'han anat formant
altres llibres que s'referencien als
diferents Pobles de la Vall, i fins
a varies de les llurs Famílies,
Masies i Persones, i reunint i re-
tocant les que s'hi han pogut
trobar mes o menys escampades,
s'ha recompost la que va a con-
tinuació. En general a cada un
dels Pobles hi predominarà la part
que se li refereix mes directament.

~ La Vall de Vianya. ~

1. Pujarem Vianya amunt,
passarem dies alegres,
perque hi ha molt bona gent
i s'hi fan molt bones festes.

— Deu vos guard i aduressian,
Vianyeses i Vianyesques;
tral-latal-lal-lal-lararà,
; quina vida mes alegre! —

2. Com s'hi gosa tant i tant
el temps passa molt depressa;
al istiu com al ivern,
la tardò i la primavera.

3. Al dimars com al dilluns,
al dijous com al dimecres,
i al divendres lo meteix
que al dissapte i que al Diumenge.

4. No hi fa fret ni hi fa calor,
no hi ha envejes ni quimeres;
tots s'ajudan com germans,
tots s'estimen i s'alegran.

10
La Vall de Sianya.

Alegret. (♩ = 88)

Handwritten musical score for 'La Vall de Sianya'. The score is written on ten staves. The first staff is a treble clef with a 2/4 time signature. The tempo is 'Alegret' with a quarter note equal to 88 beats per minute. The lyrics are in Catalan. The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines. The lyrics are: Pu-ja-rem vi-a-nya a munt, pa-ssa-rem di-es a-le-gres, per-que hi ha molt bo-na gent i s'hi tan molt bo-nes fes-fes. Deu vos guardi a-don-tes au, vi-a-nyenes i vi-a-nyenes; Tral-la-ral-lal-lal-la-ra-rai; qui-na vi-da mes a-le-gre!

Pu-ja-rem vi-a-nya a
munt, pa-ssa-rem di-es a-
le-gres, per-que hi ha molt bo-na
gent i s'hi tan molt bo-nes
fes-fes. Deu vos guardi a-don-tes
au, vi-a-nyenes i vi-a-
nyenes; Tral-la-ral-lal-lal-la-ra-
rai; qui-na vi-da mes a-le-gre!

5. Pujarem pel camírral
que 'ls Romans feren de pedre,
i té 'l nom d' un gran capell
que hi tingué una lluita immensa.

6. De Cai Anni es el camí
i també la Vall entera,
puig Via-Annia són dos noms
que 'n Vianga s' convertiren.

7. Passarem per camps i prats,
per boscos i deveses,
per fontetes i per rcs,
per torrents i per riberes.

8. Trobarem enatre veinats,
de masies dues centes,
d' Oratoris cinc o sis,
i d' Iglesies quinze o setze.

9. Tot està ple de verdor,
les riberes van molt plenes,
puig que van dotze molins
entre moles, trulls i serres.

10. D' Esperansa que es la clau,
que es la clau d'aquesta terra,

pugarem a cloacalou,
que es veinat di bona mena.

11. Den vos quant i aduissians,
Vianyenes i Vianyenques,
no podem fer gaire temps
que us espera molt per veure.

12. Estimen la vostra Vall,
Vianyenes i Vianyenques,
que no trobareu enlloc
una Vall millor que aquesta.

13. Passarem a Soquerrats
entre mitg ole grans rouredes;
per Pótro hi ha sant Andreu,
i que hi ha una bona Esglesia.

14. Den vos quant i aduissians,
Socarrenes i Socarrenques,
no podem fer gaire temps
que us espera molt per veure.

15. Al devant hi ha un gran palau,
que es la Casa de Sobies;
i al demunt sant Valenti,
al bell cim d'un pic de terra.

16. Tot aridó fou requerrat
per volcans que tot ho cremen,
i si avui no trenen foc,
prova que bufan i gemeguen.

17. A cà'n Queta 'ns pararem,
que hi havia 'l nostre Mestre;
i es la Casa de la Vall,
ben bonica i ben grandeta.

18. Probarem forses records
de les nostres infanteses,
dels companys que viuen lluny,
i del Mestre i la Mestreissa.

19. Uns insuanta nois plegats,
i de noies mes de trenta,
res del mon ens feia por,
no 'ns donaba res mai pena.

20. Fè 'l bergant eternament;
no mes riure, menjar i beure,
tot saltant i tot ballant,
qui te mal ja se 'l gemega.

21. Perque fossim bons ninyons
i 'ns ensidessim mes d'aprendre,

14
pobres Mestres! feian crits,
i ins donabam estampetes.

22. Desde aquí veiem Vilvè,
que té alguna historieta
del hereu senyor Joan,
que era un home molt de gresca.

23. A dessorre hi ha un Castell
dels millors que 's poden veure:
té per nom "Castell del Coll,"
i es al coll d'una gran serra.

24. Quan recorda els seus passats,
Catalunya està de festa:
té Barons i Cavallers,
Escuders i gent de lleures.

25. Al costat hi ha Sant Andreu
dintre d'una rica Iglesia,
on reposan els Barons,
esperant la vida eterna.

26. També 's veu El Colomer
entre mitg d'unes vermedes:
grans cispides al davant,
grans finestres al darrera.

27. Ja arribem al Hostal nou
que te estanc, ferrè i taberna,
i altres cases al voltant,
com si fos una vileta.

28. Al davant d'aquest veïnat
un Palau molt ric i hi airoeca,
el "la Riba" te per nom,
i es al peu de la ribera.

29. Per costum de molt antic,
aquí s'han molts bones festes,
perque hi ha molts Capellans
i també una gran Capella.

30. Desde aquí s'heu sant Miquel
al bell cim d'una gran serreta,
que ara porta l'nom del sant
i que abans jovina s'avia.

31. Allà hi ha un Palau molt ric
voltejat de grans rouredes:
tot un mont per fonaments;
per dossal tota una Esglesia.

32. Den vos quart i aduressian,
Miguelenes i Miguelengues,

no podem fer gaire temps
que'ns espera molt per veure.

33. A la vista hi ha mitg món;
Viles, Pobles, Valls i serres,
tot Viaruga fil per fil,
la Via-annia tota entera.

34. Als seus peus hi ha "coll-jovi"
vora d'una font molt fresca,
"La collada dels bastons"
vora Espunya i Centinella.

35. Tot això es ple de records
de la història viaruguesa:
Sant Miquel es qui ho fa fer,
i Ell meteix es qui ho conserva.

36. Glorios Sant Miquel del Mon,
Príncep de la glòria eterna;
protegiu la nostra Vall,
beneïda i amparada.

37. Al bell peu d'aqueix serrat
una Santa també hi regna,
Margarida se per nom,
i que hi ha molt bona Iglesia.

38. Don vos quant i aduissians,
Margridenes i Margridenques,
no podem fer gaire temps,
que 'ns espera molt per veure.

39. Aquí es punt de grans Aplecs,
i s'hi fan molt bones festes;
i s'hi tritlla molt bonic
a mitj dia i al capvespre.

40. Si desicem el camirral,
i trenguem cap a una esquerra,
trobarem llors molt bonics
i de fonts bones i fresques.

41. Allà hi ha una casa gran
i una torre molt superba;
es "La Torre dels Alarbs",
que te escuts en moltes pedres.

42. La altra casa de mes lluny,
sota d'una gran pageoda,
te Capella al primer pès,
i La Vila s'anomena.

43. Plantalec, que es mes cullà,
te Oratori en una feirca,

16
ont hi prega Sant Martí,
mitg cobert de molsa i herba.
44. La serrata que veiem
entre abrines i rowredes,
te al seu pens "La Cadamon" i
al seu cap un puig de pedre.

45. Aquest puig es un palau
del Clauer de Cels i Terra:
lo que ell obra es ben obert,
lo que ell tanca tancaat queda.

46. L'escambell es "El Querrel",
la corona son grans penyes,
els jardins son tot un bosc,
les fontetes son rieres.

47. Cinc campanes fan de veu,
de cadira in fa una Iglesia,
una Iglesia que es Despuig
i totam ne diu Sant Pere.

48. Den vos quant i adenssia's,
Sampereques i Sampereques,
no podem fer gaire temps,
que us espera molt per veure.

49. A ponent s'hi van Puigmal,
que es un lloc de grans tempestes:
Itai. Selucia es a mitx puig,
ont hi te una bona Iglesia.

50. Des vos quart i adenssian,
blucianenes i blucianenques,
no podem fer gaire temps,
perque us queda molt per veure.

51. Tot Vianga va allà dalt
per lluirarse de deguera,
i a oferir els fruits dels camps
perque ls guardi de la pedra.

52. Al dejús hi ha un gran moli
entre mitx d'unes arbresdes,
un moli que es d'un solai
i que hi te bona Capella.

53. Tot això que ara son camps,
fan un lloc temps enderrera,
i la casa d'aquí al peu
també "Solac" se la anomena.

54. Allà i ven solamatot
al dessorre d'unes fibres;

mes enllà hi ha sant Martí
dintre d'una rica Eglèria.

55. Des vos quart i aduressian,
Martinencs i Martinengues,
no podem fer gaire temps,
perquè us queda molt per veure.

56. Sant Martí de Tolomà
es un sant dels que us de fessan:
si aquí tocan a bon temps,
ja ningú se pot de pedra.

57. Els voltans de sant Martí
s'hi fan sempre molt grans festes:
que 'ls Paborers son molt bons,
i millors les Paboresses.

58. El Masquer i un pont molt gran
seuen sobre d'unes penyes:
La Boada 's ven mes lluny
sota d'unes grans rouredes.

59. També i pot veure Forró,
i i coneix amb les finestres:
com que hi ha hagut Capellans,
també hi te una gran Capella.

60. Tot passant per caminets
missaders i de carreter,
tornarem al camieral
que hem deixat allà a la dreta.
61. Aquí hi ha l'cor de la Vall,
de la vall que 'ns ha fet creïsser:
aquí hi ha l'aigua-barcig
dels dos rius que la alimenten.
62. El Veinat que 's ven al mitg,
entre camps i prats i arbres, és
està tot tan ben posat
com si fos un gran pesebre.
63. Tan les cases com els camps
de Mesclant-des-aigües eran:
de Mesclant-des-aigües son,
puig que encara avui s'hi merclan.
64. Aquí s'hi troba to que s' vol
per menjar i també per beure,
com també per disfrutar,
per passarhi un dia alegre.
65. El moli del cap d'avall
te recorda de moltes menes:

- d'Hospitals i de convents,
de Col·legis i d'Iglesies.
66. Grevolosa està al davant
al bell cim d'una cinglera:
al serrat i te un Pedró,
i es per beneir el terme.
67. Mes enllà hi ha un monument
al dessorre d'una fiera,
que se 'n diu "Pedre del llamp";
i es de quatre grosses pedres.
68. Seguirem Vianya amunt;
passarem pel "Pla d'Abeia",
i la casa, que es molt gran,
quedarà a la nostra esquerra.
69. Per una altra passarem,
que també es de bona mena,
Corominas te per nom,
i es al mitg d'unes grans feixes.
70. Aquí hi ha "El pas dels traguiners"
entre dues montanyetes:
mes amunt un gran Hostal
que te 'l nom de "La Pineda".

71. Tot mirant i enraonant
i cantant cançons novelles,
ja arribem casi al bell cim
de les terres Viangyengues.
72. Allà i veu tant salvador
recolrat sobre unes penyes:
he un portal dels mes bonics
i una Iglesia molt ben feta.
73. Deu vos quart i adenssian,
salvadenes i salvadengues,
no podem fer gaire temps,
perque ns queda molt per veure.
74. A ponent s'hi veu tant Pons
que de Oliva i anomena,
i es al mitg d'un Olisan
ont hi he una bona Iglesia.
75. Deu vos quart i adenssian,
sampsourenes i sampsourenques,
no podem fer gaire temps,
perque ns queda molt per veure.
76. Entre mitg hi ha tant Josep
sobre d'un estrep de serra;

24
l'Oratori aont estoi
es grandet i tot de pedre.

77. Als voltants hite el Callis,
ghortalets i altias casetes;
i en conjunt fa un bon veïnat
ben bonic i ben alegre.

78. La montanya del bell pen
es molt alta i molt esguerpa:
com un temps fou cap de mar,
"Cap-sa-costa" i anomena.

79. Aquí hi puja 'l caminral
revertit de grosses pedres,
que conservan el record
dels valents titans que 'l feren.

80. Cap a dalt vora 'l bell cim
hi ha marcada una gran petja:
el Diabla li va fer
sobre d'una roca immensa.

81. Allà dalt no hi pujarem
que la costa es massa obreta,
i que hi deiran mals records
passatgers i passatgeres.

22. Traspassem camp i saïols,
riberons i riberetes,
tornarem Vianny a vall,
perque 'ns queda molt per veure.

23. Desseguet venrem el clot;
Tornadissa avants se deia:
per Patró de Sant Martí,
i que hi ha molt bona Iglesía.

24. Des vos quant i adenssiem,
clotarenes i clotarenques,
no podem fer gaire temps,
perque 'ns queda molt per veure.

25. Aquí hi ha records molt vells
de les coses Viannyenques:
terrestremols i volcans,
fams i guerres i tempestes.

26. Bairem cap a Capsec,
que es al peu d'una gran serra:
per Patró de Sant Martí,
que també hi ha bona Iglesía.

27. Des vos quant i adenssiem,
Capseques i Capseguenques,

no podem fer gaire temps,
perque ins queda molt per veure.

88. Trovarem Plana i Bonot,
Pla-llombart i La Planella,
Ginebreda i Relliquer,
Manderall, Serrat i Bigleies.

89. Allà dalt d'un turonet
sant Josep i hi veu com prege,
l'Oratori es petit
pro bonic i molt alegre.

90. Tot això fou capsecat
per volcans que tot ho cremen,
i si avui no heuen foc,
prou que bufan i gemegan.

91. Bairenents torrents avall
cap allà al Pla de Gibrella,
que hi ha molts records antics
entre cingles i riberes.

92. Aquí i trobam dos riuets
de les terres vianyenques,
i una gran gorga que hi fan
te per nom "Aigua-barreja".

93. Ben aprop d'aquest gran gorg,
i entre mitj de camps i arbres delers,
trobarem dos bon palaus:

Labrafiza i Les Mulleres.

94. Aquí al mitj ens pararem
per mirar cap a la dreta:

despedim nos de la Vall,
contemplem la i admirem la.

95. Ja arribem al meteix punt
que es la clau d'aquesta terra:

Ja de porta tot un riu,
i Maria de portera.

96. Tot arreu ont hem anat,
hem passat dies alegres,

perque hi ha molt bona gent,
i s'hi fan molt bones festes.

97. Com i hi gosa tant i tant,
i el temps passa tant depressa,
tantes coses com hem vist,
moltes mes quedam per veure.

98. Estimem la vostra Vall,
Vianyenes i Vianyenques,

que no trobarien enlloc
una Vall millor que aquesta.

99. Fui pogués quedarse aquí!

¡qui pogués viure hi per sempre!
entre mitj de tants germans
que s'estiman i s'alegran.

100. Tots amb tots aduissians,
Viarnyencs i Viarnyencques;
si a la Terra no us veieu,
dalt del Cel ens puguem veure.

Notes. La Vall de Viarnya està for-
mada per estrets pirineus de
1000 a 1500 metres d'altura sobre
el nivell del mar, en la conca al-
ta del Fluvià. Té uns 15 Km. de
llargada de NO. a SE. i uns 8 Km.
d'amplada màxima. Hi ha 5 Pa-
rroquies i 5 Supràgàneas, que al-
gun temps també havien sigut
Parroquies, i a demés varies de les
Masies tenen Capella pública.

Hi ha una llegenda que suposa que Cai Anni, General de Sila, va venir a Tàrragona a la guerra, i que el Senat Romà li va dedicar la carretera que la atravesava, així com la Província Tarraconense li va dedicar una sumptuosa estatueta.

També suposa que s'hi va dedicar el Poble de Llanars (Campredó) al General basat de Tàrragona, Calpurnius Llanaricus.

Se refereixen a aquesta llegenda les porades 5, 6, 30, 31, 33, 34 i 35: les cinc últimes perquè suposa que Cai Anni va fer construir un temple a Júpiter en el punt que se veia vista de tota la Vall, i aleshores establen situats els Centinells que dirigien la batalla; el qual temple més tard els cristians ho dedicaren al gloriós Sant Miquel. Les porades 16 i 90 se refereixen als volcans i Bufadors d'Hot.

La Família del Coll de Vianya, a
 que s' refereixen les prosas 23, 24
 i 25, se va distingir especialment
 en els segles XII i XIII. Berenguer
 del Coll té una sepultura molt
 ben esculpida en la Iglesia de
 Sant Andreu. El veínat de Mercant
 ser-aigües a que s' refereix la prosa
 63. consta en documents relativa-
 ment molt moderns, però s' ha anat
 oblidant aquest nom. Sobre la pet-
 ja de que parla la prosa 80, el Sr.
 Berge de Olot va publicar una llegend-
 da que relaciona la roca en que està
 marcada amb la construcció del Pont
 major de Girona, i amb un menir
 que hi ha al pla de Santa Pau (Olot.)

~ Asplees de Vianga. ~

31

Temps de sardane (♩ = 108)

Si'n son tres o ma-tre, si'n son tres o
ma-tre, si'n son tres o matre quehi vo-len a-
mar. tra-la-ra tra-la-ra tra-la-ra-ra
tra-la-ra tra-la-ra tra-la-ra-ra tra-la-ra tra-la-ra
tra-la-ra-ra-ra-ra-ra-ra-ra-ra-ra-ra-ra-ra Ah!

~ Aplecs de Vianya. ~

Si'n son tres o quatre
que hi volen anar.

— Tràlala tràlala
tralararà. —

Se'n van a Vianya
per veure ballar;
si'n ballen sardanes,
també'l Contrapàs;
i aquelles son rodes,
aquests espirals.

Arribant a plasse
n'estan fatigats,
s'asseuen al març
sobre'l palazars.

Mentres que reposan
l'Ofici ha acabat:
tothom surt de Missa
com bon cristià:
tot son barrefines
i mocadors blancs.

33
Surtent els Pabordes
carregats de pans,
i les Pabordesses
amb olor o les rams
d'alfabrega senoble
que ven enflairant.

Enon son a la plassa
s'asseuen plegats
amb els Mandolaines
Musics i Violans,
per ferre becuda
com solen cada any.

Si el fluvial sona
totbram ja ha plegat,
i en voltan la plassa
donantse les mans:
enon ja s'hon voltada
se quedant parats.
iel que no es Paborde
ja s'hi pot juntar.

Ningú i men encara,
ni passa endavant,

fins que in dona l'ordre
lo portell servent.

Lo Fluriolaire

ja ha tornat sonar:

comensa la dansa;

punteja, i avant.

Punteja, punteja,

girat de costat,

punteja, punteja,

anem puntejant:

l'espiral s'acaba,

torrem comensar:

punteja, punteja,

girat de costat;

punteja, punteja

anem puntejant.

Al contrapunt parat,

que s'muda il compas;

parat i torremhi,

si no estàs causat:

punteja, punteja,

punteja, colau,

punteja, punteja,
 girat de costat;
 punteja, punteja,
 omnem puntejant.

- Jovent de Vianya,
 que'n saps de ballar! -
 - Si es bona la dansa,
 molt mes qui la fa. -

Notes. Aquesta canço se canta fins
 a Vianya, fentla servir de Sardanes
 els dies d'Aplec, pero desgraciada-
 ment se va oblidant molt, lo me-
 seix que moltes de les bones cos-
 tums antigues. Després del Ofici se
 ballaban dues Sardanes: la una se'in-
 deia del Sr. Rector, i l'altra dels Pa-
 dor i Pabordesses; aires com a la tar-
 de se'in ballaba una en la primera
 part, que se'in deia del Sr. Batlle, i una
 altra en la segona, i se'in deia del Escoll,
 Brunita' o Campaner.

Una mosca i un mosquit.

36

Andantino (molto) (♩ = 92)

Handwritten musical score for the song "Una mosca i un mosquit". The score is written on a single staff with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The tempo is marked "Andantino (molto) (♩ = 92)". The music is in 4/4 time and consists of four lines of notes with lyrics underneath. The lyrics are in Catalan. The first line of music ends with a double bar line. The second line of music ends with a double bar line. The third line of music ends with a double bar line. The fourth line of music ends with a double bar line. The lyrics are: "u-na mos-ca i un mos-quit, una mos-ca i un mos-quit vo-li-an fêu gran con-vit, l'en-tu-ru-ru-ra vo-li-an fêu gran con-vit l'en-tu-ru-ru-rit."

u-na mos-ca i un mos-quit, una
mos-ca i un mos-quit vo-li-an fêu gran con-
vit, l'en-tu-ru-ru-ra vo-li-an fêu gran con-
vit l'en-tu-ru-ru-rit.

Una mosca i un mosquit

1. Una mosca i un mosquit
volien fe' un gran convit,
l'enturururura,
volian fe' un gran convit,
l'enturururuit.
- 6 No'm tenen ni pa ni vi;
tampoc sac per 'na' a moli';
ja 'n venen veni' un gros grill
que 'n portaba un sac de mill.
- 10 Ara pa ja'ns en findreu;
i de vi, com ho ferem?
ja 'n venen veni' un pardal
que 'n duia tot un mallal.
- 14 Ara vi ja'ns en findreu;
i de carn, com ho ferem?
ja 'n venen veni' un lluc
carregat pel carnicer.
- 18 Ara carn ja'ns en findreu;
i de coc, com ho ferem?
ja 'n venen veni' un cargol
carregat amb un perol.

- 22 Ara eoc ja'ns en tindrems;
 Capella' i com ho ferem?
 ja'n veuen veni' un bon gall
 que'n portaba un a cavall.
- 26 Capella' ja'ns en tindrems;
 i bricola' i com ho ferem?
 veuen veni' un esparver
 que portaba un salpasser.
- 30 Bricola' ja'ns en tindrems;
 serridors i com ho ferem?
 veuen veni' un ulldebon
 que'n portaba vuit o nou.
- 34 Serridors ja'ns en tindrems;
 cantadors i com ho ferem?
 veuen venir la puput.
 i al costat un llore mut.
- 38 Cantadors ja'ns en tindrems
 i musics i com ho ferem?
 veuen veni' un rossinyol
 que'n duia un bon fluvíol.
- 42 Ara musics ja'ns tindrems;
 balladors i com ho ferem?
 salta un gros poi d'un pedàs

- amb una pussa pel bras:
- 46 - Pussa, vols veni' a ballar?
- Oi que hi fa de bon saltar:
ballarem un ball bonic
tan pel pobre com pel ric.
- 50 - Ja ho tenim tot amenit,
ja i pot comensa' el convit.
Quan comensen el convit
mor la mosca i el mosquit:
I a fora convit.

Notes. Aquesta canço se canta molt en las Masias de Vianya, sobre tot en las llargues vespradas de ivern, tot espallorant o engrunant blatdemoro, o font altres peïnes propies de la temporada.

Ademés del títol que li posem també li acostuman a donar el de "Trist convit"; i també el de "Casament de la oraneta i el pinsà"; si be en aquest últim cas ja la consideran com una canço diferenta,

o com una variant de la primera, tota vegada que hi cambien varies coses. El començament diu: "L'orane'ta i el pinsà - si se'n volian casà"; després del vers 29 s'hi afegeixen les dues prosades següents: "Escola' ja'ns en tindrem testimoni no veiem: - veuen veni" una perdut - que'n menaba tot un niu. - Testimoni ja'ns tindrem; - arcabots, com ho ferem? - veuen veni" un aligot; - jo tot sol faig d'arcabot. - I l'acabament diu: "Cuan volian comensa' - l'orane'ta's va escapa'". - I a fora pinsa.

En totes les prosades la última síl·laba de la resposta se fa igual a la última del vers que's canta. Així, quan se canta el vers 7, la resposta és "l'enturururi"; i en el vers 9, "l'entururill", i de la mateixa manera se varia en els altres versets.

A Viança donen el nom de "Arcabots" als patges o criats dels nris.

El gat amb anbarola.

Andantino (molent) (♩ = 92)

Handwritten musical score for 'El gat amb anbarola'. The score is written on a single staff in G major (one sharp) and 3/4 time. It begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The tempo is marked 'Andantino (molent)' with a metronome marking of 92 quarter notes per minute. The music is written in a simple, folk-like style with many beamed eighth and sixteenth notes. The lyrics are written below the staff, with some words underlined. The score consists of four lines of music, each ending with a double bar line. The lyrics are: 'un pa - ges re - ni - am gat, in pa - ges re - ni - am gat iu - na se - lla li ha po - sat, que be li es - ta a'nd gat la se - lla, iu - na se - lla li ha po - sat, que be li es - ta la se - lla al gat.'

un pa - ges re - ni - am gat, in pa -
ges re - ni - am gat iu - na se - lla li ha po -
sat, que be li es - ta a'nd gat la se - lla, iu - na
se - lla li ha po - sat, que be li es - ta la se - lla al gat.

~ El gat amb aubarda ~

Un pages tenia un gat
i una sella li ha posat.

Que be li està 'n el gat la sella!
i una sella li ha posat.

que be li està la sella al gat!
Quan l'ha tingut aubardat,
l'animal se li ha esverat.

Tot corrent desesperat,
dins del mar se n'es tirat.

Un mariner l'ha pescat,
i a la placa l'ha portat.

A Madrid l'han demanat,
i al Palau ja l'han portat.

La Reina se l'ha menjat,
i en el ventre li ha miulat.

- ¡Ai, criada! que has comprat? -
- un peïscet molt estimat. -

- No n'es peïsc, que n'es un gat,
puig que al ventre m'ha miulat.

Que be li està 'n el gat la sella!
que be li està la sella al gat!

43
El boc de la millera

Él' era un boc, boquet, bocàs,
que salta als camps com un grill:

Fora 'l boc de la millera,
fora 'l boc del nostre mill.

Va 'l pastò' agafa una verga:
pastor del boc, boquet, boquill;
fora 'l boc de la millera,
fora 'l boc del nostre mill.

Va la verga i mata 'l boc:
verga del boc, boquet, boquill;
fora 'l boc de la millera,
fora 'l boc del nostre mill.

Va 'l foc i crema la verga:
foc de verga, verquet, verquill;
fora 'l boc de la millera,
fora 'l boc del nostre mill.

Va l'aigua i apaga 'l foc:
aigua de foc, foguet, foguill;
fora 'l boc de la millera,
fora 'l boc del nostre mill.

Va un bou i 's ben tota l'aigua:

bou d'aigua, d'aiguët, d'aiguill;
fora 'l boc de la millera,
fora 'l boc del nostre mill.

Va una corda i ferma 'l bou;
corda de bou, bonet, bouill;
fora 'l boc de la millera,
fora 'l boc del nostre mill.

Va una llebra i romp la corda;
llebra de corda, cordet, cordill;
fora 'l boc de la millera,
fora 'l boc del nostre mill.

Va un cassado' i mata la llebra;
caçador de llebre, llebret, llebrill;
fora 'l boc de la millera,
fora 'l boc del nostre mill.

La mort mata 'l caçador:
mort de caçador, caçadet, caçadill;
fora 'l boc de la millera,
fora 'l boc del nostre mill.

Notes. Aquestes dues cançons se cantan també forsa a Vianya en les feines dels camps. Totes dues les

41^a
cantam amb la metèirca tanada, si
be en la segona queda alguna mica
modificada per raó de la mètrica.

Ademés a cada posada acostuman a
afejirhi tot l'argument anterior, aca-
bant sempre amb "boquet, boquill";
i d'aquesta manera encara resulta un
bon tros mes modificada, i forsa can-
sonera. Aixís l'última posada diu:

"La mort mata 'l caçador:

Mort de caçador, caçador de llebra, llebra
de corda, corda de bou, bou d'aigue, ai-
gua de foc, foc de verga, verga de boc,
boquet, boquill; fora 'l boc de la millera,
fora 'l boc del nostre mill."

46

Mercat de Tàrraga.

Mozzdet (♩ = 100)

vo - len bon mer - cat a - neu - vò'n a
tar - ga, vo - len bon mer - cat a - neu - vò'n a
tar - ga. A - lli'hi com - pia - ren per un di - nei mar - re,
ai! la re - pús - pius, ai! la re - pús - pius el mer -
cat de tar - ga, ai! la re - pús - pius

~ Mercat de Fàrrega ~

Voleu bon mercat
 aneu-vò'n a Farga:
 allí hi comprareu
 per un diné i marra.

Ai! la repinpiu,
 ai! la repinpiu;
 el mercat de Farga,
 ai! la repinpiu.

Jo n'hi se un mingó
 fill de bona casa;
 n'es borni d'un ull
 i coire d'una canna;
 tot saltant un banc
 se n'es breu cat l'altra;
 saltant i ballant,
 ballant la pabana.

La Mare li'n diu:
 - i que t'has fet ganassa?
 ganassa de salts,
 de salts i cannadas?
 - Ara in seràs bo

46
per posar llocada;
llocada de polls,
de polls i de guatlles.

Quan feran piu, piu;
donals-hi millassa:
quan feran cloc, cloc;
busca les ganastes,
i amb el burriquet
porta'ls a la plassa;
a la plassa gran,
la mes gran de Farga.

Vent-ho tot plegat
la lloca i llocada,
i el que valgui mes
valgui un diné i marva.

La gent se'n diran:
- manoi! quina ganga! -
- tu 'ls hi'n respondras:
- no hi ha rebulassia -.

Voleu bon mercat
aneu-vô'n a Farga:
allí hi comprareu
per un diné i marva.

Notes. Aquesta cançó s'ha recollit també a Viaya i la canta molt el jovent fent la servís de sardana i també de marxa els dies d'Aplec i de Festa major.

Cada posada la acostuma començar amb els dos versets últims de la precedent; i al últim per comples de repetir per tercera vegada l'estirabot, "ai! la repiupiu"; alguns hi posan, "retarat-larum".

Així la segona posada es:

Allí hi comprarem
per un diné i marxa;
jo n'hi se un mingo
fill de bona casa.

Ai! la repiupiu,
ai! la repiupiu;
el mercat de Farga,
retarat-larum.

50
La causó precedent fins fa ~~po~~
era absolutament desconeguda a Berga,
i no obstant es molt popular a Viànyo,
com els antepassats de la Família
del que la presenta eren descendents
de Babures de Vallespirans i tenien
relacions amb diferents famílies de ca-
si tot el Bergadà; tal vegada s'és
recollida per aquests motius.

La Vila d' Olot.

51

Moderat (♩ = 76)

Al! a-den Vi-la d'O-lot,
tant temps com m'hi pas-sei-ja va,
tant temps com m'hi pas-sei-ja va,
de Sant Roc a Sant Ra-fel, del Pa-lau a Sant mi-
-quel, de nits al-gu-nes ve-ga-des,
de nits al-gu-nes ve-ga-des.

~ La Vila d' Olot. ~

Ai! adieu, Vila d' Olot;
tant temps com m'hi passejara!
de Sant Roc a Sant Rafael,
del Palau a Sant Miquel,
de nits algunes vegades.

Una Penyora hi ha aquí,
i es una Penyora santa:
al mitg de la Vila està,
un toro la va trobar,
i "El Fura" es anomenada.

Ai! adieu, plassa d' Olot,
plassa de molta vianda;
millor que jo ningú ho sap,
nou carrers hi donem cap,
i al mitg una font molt clara.

Sant Esteva, adeussiau,
Sant Esteva Protomartre;
on porten els cossos grans,
i també'ls petits infants
a rebre les aigües santes.

Ai! adieu, Firal hourat,

5na
firal de grans passejadas;
la Verge i està al portal;
Santa Anna al mitg del firal
pregant per tots els firaires.

Adeussian, Caputxins,
fills d'una Religio' santa,
que sempre estan amanits,
tant de dies com de nits,
per górrer les nostres faltes.

Sant Rafel, adeussian,
carrer de molta passada;
St. Rafel es al portal,
al mitg un sant Hospital,
i al costat la verge santa.

Carrer de Sant Ferriol,
gent de La Patoia honrada,
jo vos dic, "adeussian",
i vos prec que no oblidau
vostres alegres gallardes.

No in voldria descuridar
de la Princesa del Carme:
devant dos arbres teniu
que ls aucellets hi fan nin,

54
i a la primavera hi cantan.

Adieu, gloriós Sant Francesc,
que il·luminau la comarca;

Sant Francisco i Sant Bernat,
que aquí al ^{bell} pen del serrat
esperen per defensarla.

Gloriosa Santa Creu,
que al Palau n'esten sentada,
sempre mes, adenssian;
tota la gent del Palau
que's mantingui sempre santa.

Adenssian, pont d'un arc,
que ls de Sant Cristòfol passen;
ont està llagrimejant
una santa, tot mirant
com corren les fresques aigües.

Adenssian, bufedors
d'eira terra tan ufana:
al istiu amb la frescor
me'n trebiam la calor
molts de dies per la tarde.

La cansó qui treia l'ha?
la cansó qui l'ha dictada?

55
un tal Pere Beatriu,
a les presons de Madrid,
pensant amb sos Camarades.

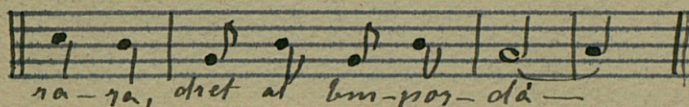
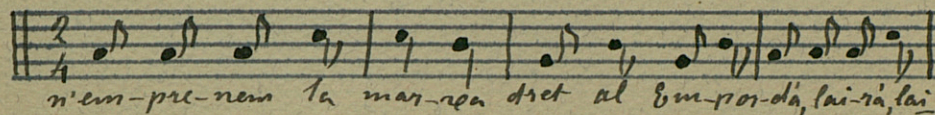
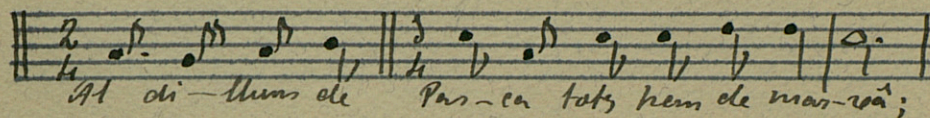
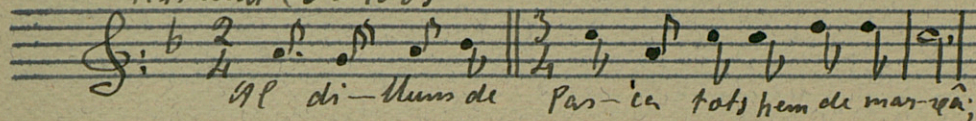
Notes. Se conta que Pere Beatriu, o segons
altres versions Xico Beatriu, havia sigut
denunciat en les presons de Madrid per
questions polítiques amb alguns ele-
ments d'Olot, i que se li va concedir in-
dult per haver dictat aquesta cançó, en
que donava a conèixer l'afecte que tenia
a la Vila d'Olot, d'on havia sortit.

Algunes de les capelles que se citen, ac-
tualment no existeixen, a causa dels
trastorns que hi hagué en la primera
mitat del segle XIX. El Palau de que's
fa menció havia sigut del Rot. Abat
de Ripoll, el qual tenia jurisdicció
sobre la Vila; i al mitg de la Plassa
del Palau hi havia la Santa Creu, que
fou enderricada per alguns polítics.

Corso dels Carlinos

56

Ritmat (♩ = 108)

~ Cansó dels Carlins ~

Al dilluns de Pasca
tots hem de marxa;
n'emprenem la marxa
dret al Empordà.

Laira' lairara,
dret al Empordà.

Vosaltres de Sarrià,
gran ditosa 'n teniu,
que d' un Cabriñet
ja us en despediu.

Montanyes de Berga
que veieu mitz mor,
-els Carlins on passen?
els Carlins on son? -

Passan molt depressa
cap al Blossanès:
si hi havia tropa,
ara ja no hi es.

Vosaltres pagesas,
que viviu al pla,
no 'ls destorbeu gaire,

5-8
mentres sigui clau'.

Si crien gallines,
ànecs, i canills;
atipenlos forsa,
que son vostres fills.

Perque, si s'atipen,
bons soldats seran;
i les vostres cases
vos defensaran.

Cap a Alps se'n puja,
vora Borredà:

si hi ha un Cabrineti,
l'han d'espavil·lar.

Quitant al Poble,
ja'ls hi van tirant:
"M'engueta els anima;
- "Carlins, endavant."

- Gran serà la gloria;
En Savalls ho ha dit;
que avui serà el dia
de mata' el Cabrit. -

Cabrit, Cabrineti,
tindràs mal recort:

li'n clavan descarga,
i a terra cau mort.

Batalló d' En Xico,
batalló valent:

s' emporta la palma
de tota la gent.

Nosaltres cridabam:

"que visca En Xicot,
que ns farà grans festes
la Vila d' Ebot."

Passam per Vianya,
perque 'ls tractan be:
bon menja' i bon beure,
bon dormir també'.

Al Empordà deien:
"mai veiem Carlin's":

- No trigarem gaire,
que ja son vehins. -

Batalló d' En Xico
se'n pot alaba',
que amb cent cinquanta homes
bairea al Empordà.

A Figueres deien:

- "ja tenim Partins":
 - "amen a la Plassa,
 que tots son a dins". -

Marsan cap a Rosas,
 dret cap a Palau;
 i embargan els carros
 per comprar cacau.

Notes. Aquesta canço també se can-
 ta molt a Vianya, ont hi era molt
 conegut En Xico del Sallent, al qual
 ordinàriament anomenaban "En Xicot".

Ademés de les posades transcrites
 n'hi acostuman a posar algunes al-
 tres forma incoherents, i que's referei-
 scen de ordinari a episodis distints de
 la guerra civil.

96. Enquet era natural d'una gran Pa-
 gèsia del mateix nom, que hi ha a prop
 de Camprodon, i per consegüent tam-
 bé era molt conegut per tots aquests
 verals de Vianya.

La presa d'en Neuviles.

No massa mogut (♩ = 100)

Handwritten musical score for a single melodic line. The notation is in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The tempo is marked "No massa mogut (♩ = 100)". The score consists of five staves of music with lyrics written below the notes. The lyrics are in Catalan and describe a scene of a "presa" (a type of dance or game) in "en Neuviles". The music features various time signatures including 2/4, 3/4, and 4/4, and includes triplets and rests.

Amb la pre-ra d'en Nou - vi - les, va-rem
can-re pre-so - - - - - ners, per la cut-pa d'a-quell ri - - - - -
-llo - que no'n sap dis-po-sar res, bum, bum per la
cut-pa d'a-quell ri-llo que no'n sap dis-po - - - - -
res, bum, bum.

La presa d'En Nouvilles.

Amb la presa d'En Nouvilles
varem caure presoners;
per la culpa d'aquell pillo
que no'n sap disposar res.

Bum, bum.

Et Castellfolit ens portan
sense beure ni menjar;
i d'aquí fins a "Las Presas"
sense pugner descansar.

De "Las Presas" a Ridaura
aconduits varem ser
per una ronda Carlista;
i amb En Nouvilles també.

De Ridaura a Besalú
dos dies varem passar:
quan ne forem a aquell Poble
ja'ns parlan de confessar.

Quan confessats varem ser,
quina nit varem tenir!
puig que l'un se'n deia al altre,
ja demà haurem de morir.

L'ordenà a la matinsada,
sens passar-nos pel consell,
ens en donan tres descargas
alli en el camp d'En Candell.

Si n'hi havia un de petit,
que 'n bn Seralls va abraçar,
perque li'n salvés la vida,
i també 'l feu fusellar.

Si jo vaig pogué'escaparme,
es miracle que'm confon:
gràcies a la gran Patrona,
la Mare de Deu del Mont.

Ai! Vila de Besalú!
ja te'n pots ben alabar,
que la sang dels voluntaris
la vares ben trepitjar.

Ai! Vila molt estimada!
recordansa 'n pots tenir,
que d'entre trentanou homes
trentaset n'has vist morir.

La cançó qui l'ha dictada,
la cançó qui treia l'ha,
n'es un pobre voluntari

que volíam fusellar.

També éstabam, jo i un altre,
allí al camp brassos en creu;
i sentíem una veu dolça:

"a'n aquets no'ls fusellén-"

N'era la veu de Maria,
la Mare de Deu del Mont:
i així n'es ben bé un miracle,
un miracle que ns confon.

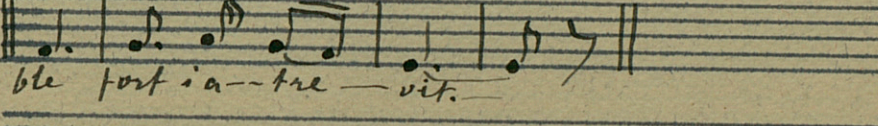
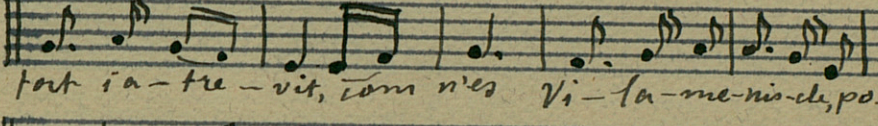
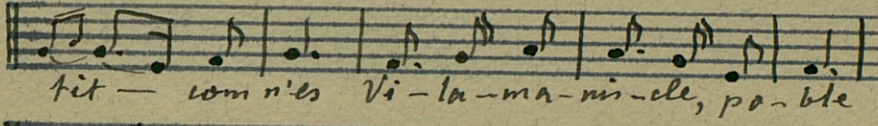
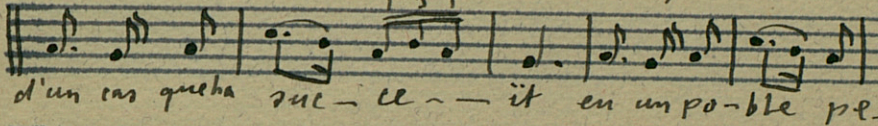
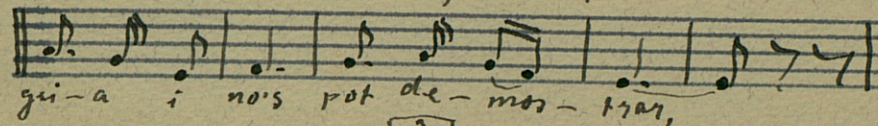
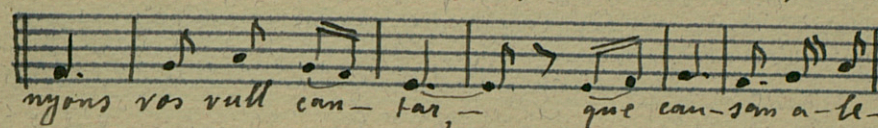
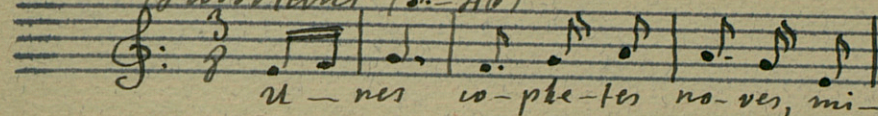
Notes. La presa d'en Nouvilles
se va verificar en un turonet de
la Parroquia de Castellar de la Mon-
tanya, a unes tres hores de clot.

Els dos que varen escapar-se del
fusellament, dinen a Vianya qui' eran
dos cosins-jermsans molt bons
mirongans, i sobre tot molt devots
de la Mare de Deu del Mont, a
la qual s'hi varen encomenar d'una
manera especial quan éstaban a
punt d'esser fusellats; i que fins
se varen volguer posar amb els

brassos en creu, de cara cap al santuari, el qual se trova al bell elevat de Besalú. També diuen que a la primera descarga varen caure a terra aplomats i sense sentits, de manera que tothom los tenia realment per morts, fins que al portarlos a enterrar varen donar senyals de vida; i al sapiguer en seralls tot lo que havia passat, va exclamar: "Això es un veritable miracle de la Mare de Deu: si ella els perdona, ben mal fet feia jo de condemnarlos."

Baralles de Vilamaniscle.

66

Brasolant (♩ = 166)

Baralles de Vilamaniscle.

Unes cobletes noves,
minyons, vos vull cantar,
que causan alegria,
i no's pot demostrar;
d'un cas que ha succeït
en un poble petit,
com n'es Vilamaniscle,
poble fort i atrevit.

Sant Gil n'era 'l divendres
a l'any mil vuitcents-nou,
i allà Vilamaniscle
tot hom porta jec nou:
fan la festa major,
donan pa de senyor,
i als de La Garriguella
no 'ls convidaran no.

Fan tres dies de festa
els Vilamaniscleus,
per veurer si hi aniria
cap dels Garriguellens:
molts n'hi varen anar

68
i's posan a ballar
cuatre pics de pavana,
com n'es l'estil d'allà.

La dona d'En Quintana
n'es filla del Verat;
valdria mes matarla,
no feria mes mal:
cridaba en alta veu,
com un furios Juén:
"als de La Garriguella
matenlos si podien."

L'hereu del Senyor Batlle
fou qui va comensar,
n'es jove de coratge
i se'n sap barallar;
amb un roc a la ma,
cop de puny de Cerdà;
la sang corre per terra,
que no's pot pas mirar.

L'hereu del Senyor Batlle
va esser massa atrevit;
li'n clavan punyalada,
i a terra cau perit:

se'n volia airsecar,
per poguersi tornar,
pro la sang li mancaba
i a terra va quedar.

De dones i mainada
n'hi havia un carrer ple;
uns armats amb estagues
i altres amb samales:
; quin moviment mes gran!
; mai n'hi havia hagut tant!
Baralles com aquestes
ni's veuen ni's veuràn.

Notes. Vilamaniscle es un Poblet
del partit de Figueres que se per
Palo al gloriós St. Gil, la festa del
qual se celebra el dia primer de
Setembre. La canço' s'ha recollit
a la Vall de Vianga, a on la canta
molt el jovent anant i tornant
dels Aples. Alguns, l'últim vers
de la primera prosa i cantan
dient: "mes amont de Sant Quirc";

170
o també: "qu'es aprop de St. Fuirz?"
per trovarse Vilanvanisele molt
poc lluny de Sant Fuirze de Colera.

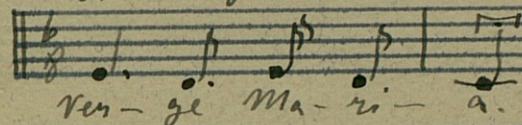
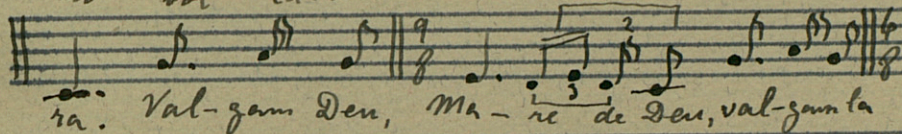
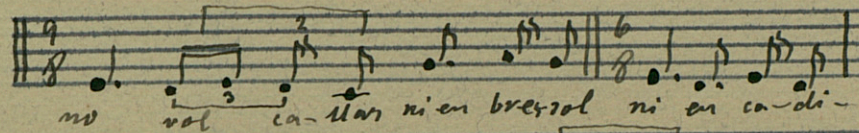
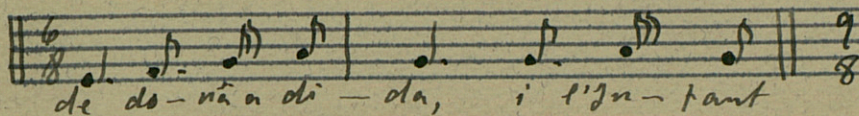
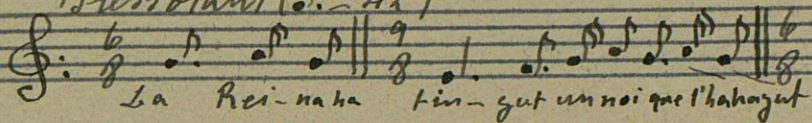
Alguns també canten la última
passada d'aquesta manera:

De dones i mainada
n'hi havia un carrer ple,
de tot arreu ne surten
i no n'hi caben mes:
homes de vircanta anys,
plens de molts desenganys,
n'han vistes unes coses
que no habían vist mai.

— Lea diida odel Rei. —

71

Bressolant (♩. = 42)

La dida del Rei

La Reina ha tingut un noi
que l'ha hagut de donar a dida,
i l'Infant no vol callar
ni en bressol ni en cadira:

- Valga'm Deu, Mare de Deu,
Valga'm la Verge Maria. -
I l'Infant no vol callar
ni en bressol ni en cadira,
sino a la vora del foc,
i a la falda de la dida:
perque dormi mes content
va cantant cançons boniques:
tot cantant s'adorm l'Infant,
i ella també s'es dormida.

Quan la dida s'espertà
trob' l'Infant fet cendre viva:
en feu un gran espignet:
- valga'm la Verge Maria!
que si acàs no m'ajudeu
del Rei seré perseguida. -
Mentres que ella es deia això,

un criat del Rei arriba.

- Don vos guard, dida del Rei,
Don vos guard, la bona dida: -

- i què es això, que plorieu tant?
i de què esteu tan afligida? -

- N'he cremat el mantell bo,
el mes bo que'l Rei tenia. -

- No plorau, dida del Rei,
ni n'esteu tan afligida. -

- Vetaquí teniu diners,
anau-s'en per les botigues. -

- Enc'que rodeis tot el mon
un d'igual no'n trobaria. -

Ja n'agafa un moscadot,
i hi posa la cendre viva;
i se'n va al bell mitg d'un bosc,
que de ningú pot ser vista,
sinó del bon Déu del Cel,
i l'humil Verge Maria,
que estan allà al mitg del bosc,
dins d'una pobreta Ermita:

clava a terra ls seus genolls
i a dins del seu cor suspira:

- Valga'm Deu, Mare de Deu,
valga'm la Verge Maria! -
- que si Vos no m'ajudeu
del Rei seré perseguida: -
- Reina santa dels Dolors!
Vos que esteu tan afligida!
si'm tornabeu l'Infantet
Vos fere' cantà' una Missa. -

Quan acaba de di' això
l'infantet ja fa joguines:
li ha ressucitat l'Infant,
el meteis que ella tenia.

Tornada

Valga'm Deu, Mare de Deu!
valga'm la Verge Maria!

Notes. Aquesta canço' de bressol
se canta molt a Vianga, i la trans-
cribim tal com l'hem sentida,
amb els modismes propis del
lloc, i amb algunes paraules que
estàn apostrofades, tal com allí
se pronuncian. Donem el nom de

75
espignet a un gran crit de pena o d'es-
pant que s'ha davant d'alguna cosa
molt dolenta i no previsto; i aïns
per a donar a entendre que alguna
persona s'ha espantat molt i molt
sobre alguna cosa, diuen: "ha fet un
espignet que s'ha sentit de mitja ho-
ra lluny."

La canço la cantem repetint a ca-
da posada els dos versets ultims
de la precedent, i afegint després
la tornada.

Conso' dels contrabandistes.

75

Decidit (♩ = 100)

qui - na can - so can - ta -
 rem? la que mi - llor sa - pi -
 quem la dels con - tra - ban - dis - tes -
 Al Ba - nyals va - ren a - nar de ta -
 ba - co a ca - rie - gar tota u - na com - pa -
 nyi - a. Tum - bil - la, ta - la - ral - la -
 rai - na, tum - bil - la la - ral - ral - la -
 tota un - a com - pa - nyi - a.

77

Cançó dels contrabandistes

- Quina cançó cantarem? -

- La que millor sapiguem -:

- La dels contrabandistes -

A Banyuls varen anar,
de tabaco a carregar,

tota una companyia,

- Tumbil·là talaral·laraina,

tumbil·là laral·lal·là -

tota una companyia.

Quan carregats varen ser,
peren passa' l' davant
devant a pendre vistes.

En passant a Fortià,
ben depressa va pica'
la maleïda espia.

A Figueres se'n va una',
a torar-ne l' capità:

- som vist contrabandistes -

Éu que t' has vistós passa',
me'n dirias: enans n'hi ha,
que van de companyia?

76
Vintinou n'hi som contats,
i que van molt ben armats:
trabucs i carrabines.

Si 'ls trabucs haguessin tret,
gran gofet haurian fet
a dintre 'l cementiri.

Notes. Aquesta canço' ha sigut tam-
bé recollida a Vianga. Amb la
mateixa tornada i tornada i can-
tan també la canço' de Nadal
"Lo cant dels aucells."

~ El risc que no menjar. ~

Vin (♩ = 146)

Vi-e-ram tres mi-nyons que'l
ca-mi-nà'ts can-sa; se'n han a-pac-
tat per com-prar-ne un a-se. Bu-
ro, bu-ro tu, bu-ro tu i tu
a-se bu-ro bu-ro tu bu-
ro tu i tu a--se.

El ruc que no menja.

No' eram tres minyons,
que 'l caniona' 'ls canoa:
se'n han apactat,
per comprarne un ase.

-Burro, burro tui;
burro tui, i tu ase.-

Quan ja tenen ruc,
ningu' vol cuidar-se'n,
i el mes vell de tots,
se 'l fica al estable.

Se va acostumant
a no menjar gaire;
a menjar ben poc,
i a treballar massa.
Tant ne porta tres,
com ne porta quatre;
el minyo' a cavall,
i el ruc al escapa.

Un dia a la nit,
o a la matinada,
el minyo' dorm fort,

81
i el ruc no te palla;
el mungó noncant,
i ell brama que brama.

Quan s'es despertat,
tot solet se'n alça;
tot i a peu descalç,
per a no torbarse;
agafa un llumet,
i un brassat de palla:
ai! el pobre ruc!

Ja estava que brama!
Quan arriba abans,
el ruc pennejaba;
que si ja no es mort,
ben poquet li'n falta.

-Ai! el pobre ruc!
i'haurà mort de gana! -
-el pobre ruquet,

tant que treballaba! -

- Sant Joan dels Balps,
vos que feu miracles,
si'm torneu el ruc,
vos farei un retaule:

una port de pi,
i una o dos de faja;
dos ribetets d'or,
dos o tres de plata.-

- Ai! el pobre ruc!
si pogués curar-se!-

- el pobre ruquet,
tant que treballava!
tant ne duia tres,
com ne duia quatre;
jo sempre a cavall,
i ell sempre a l'escapa.-

- Tant Joan dels Balps!
retorneume l'ase;
que si l'retornen,
vos fere' l'etaula.-

El pastor ho sent tot
del pla de la escala,
i s'hi diu tot baixet,
que no ho senti l'altre:

- Si així va de cor,
es un bon cap d'ase,
que per un ruquet,

vulga pe' un retaulh.-

- Calla, pastorar,
cass de cansalada;
poc que tu ho entens
qui es teni' un bon ase.

Burro com aquest
no se'n troba un altre,
que menjant tan poc
porti tanta carga.

Sant ne devia ser,
com ne devia ouatre;
jo sempre a cavall;
i ell sempre a l'escapa.-
- Sant Joan dels Balps!
Vos que feu miracles!
retorneu-me 'l ruc,
que us fere' 'l retaulh.-
Mentres deia això,
el ruc ja finaba.

Nota. Alguns per comptes de dir: 'Sant Joan dels Balps', diuen: 'Sant Joan del Brn'. El primer santuari es a La Pinya (Olot); des segon n'hi ha un aprop de Sort, i altre a Gerona.

La nit de sant Joan.

(♩ = 96)

Un di-a a la ves-pra-da so-
 let me'n vaig a---nar, un di-a a la ves-
 pra-da - la nit de sant Jo-an, que re-ve-
 mai-soo- la nit de sant Jo-an.

Sant
 l'Ern
 ; del

— La nit de Sant Joan —

Un dia a la vesprada
solit me'n vaig anar,
un dia a la vesprada,
la nit de Sant Joan.

— Que recremaïssos,
la nit de Sant Joan —

N'encene una foguera
de brostes i bocalls,
n'encene una foguera,
com solen fer cada any.

Mentres que la encenia,
ja'n veig veni' un gegant,
coïo, manco, tort i guenyo,
morut i malcarat.

Donant quatre gambades
el foc me'n va estallar:
gegant, que recremaïssos,
tu pla la pagarais.

Li'n clavo un cop de pedra,
li'esberlo tot el cap:
gegant, gegant, imbècil,

si pla l'has de pagar.

Al cop de la pedrada
s'esvalota 'l veïnat,
i surt tothom per batre'l,
per batre aquell gegant.

L'agafan i me'l lligan,
lligan de peus i mans:
gegant, gegant, imbecil,
si me la pagaràs.

Ja arrancan trenta fosques
dels lladoners mes alts,
~~man i ~~extirpant~~ extirpant~~
i al mitj de la foguera
me'l deïnan extirat.

Gegant, gegant, imbecil,
crema que cremaràs:
la llenya esgarriada
ben cara 't costarà.

- Que recremaïssos,
ben cara 't costarà. -

El rossinyol.

82

Bon pitxot (ol. = 104)

Ro-ssi-nyol, bon ro-ssi-nyol, tu qu'en
far has-gues ro-la-des pa-na-ràs a-llai del
mar i por-tar u-naem-bai-rea-da. L'a'in re-
ti-ra ta-ti-ra ta-tin, ta'in re-
ti-ra ta-ti-ra ta-tin, ta'in re-
ti-ra ta-ti-ra ta-tin, ta'in re-
ti-ra ta-ti-ra ta-ta-ra.

El rossinyol

Rossinyol, bon rossinyol,
tu que'n fas Marques voladors,
passaràs allà del mar
a portar una embarcació.

- La'n retira tatira tatira,
la'n retira tatira tatara.-

Diràs a'm els meus parents
que han casat la meu germana
amb un avi vell vellot,
mes relleig que cap diable,
sols perquè se molts diners,
i no sap a qui dinca'-bre.

Set anys ha que son casats
i jamai s'han vist la cara,
sino un dia de descurit
allà al replà de la escala.

- Francisqueta, Deu vos guard.-
Vell, vellot, ja viviu massa.-

Ell li'n clava un gran revés
i al cap d'avall l'ha tirada.

Li pregunta: t'has fet mal?-

- tres costelles fins trenca des.-
- Tres costelles no n'es res;
fos la nou del coll encara.-
- La nou del coll ni'has trencat:
no t'diré cap mes paraula.-
- La nou del coll no es pas res:
valdament fos t'espinada:
mal-haja qui t'ha portat,
qui t'ha ficat dins de casa;
jamais t'hagués conegut,
jamais t'hagués vist la cara.-

Rossinyol, bon rossinyol,
tú que m'has blagues volades,
passaràs allí del mar
a portar circa embairada:

- diràs a'm els meus parents,
als parents que jo estimaba,
que no casin als seus fills
per diners ni per viandes.

La'm retira tatira tatiu,
la'm retira tatira fatara.

La dama de Girona. ⁹⁰

(♩ = 100)

A handwritten musical score for a song titled "La dama de Girona". The score is written on a single system of five staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a time signature of 2/4. Above the first staff, the tempo is indicated as "(♩ = 100)". The melody is written in a simple, folk-like style with eighth and quarter notes. The lyrics are written in Catalan and are placed below the notes. The score ends with a double bar line on the fifth staff.

A Gí--ro-na n'hi ha u-na
da-ma qu'es bo--ni-ca camí el
tot: es la da-ma més her-mo-ra qu'es co-
neix en tot el mon, es la da-ma
més her-mo-ra qu'es co-neix en
tot el mon.

La dama de Girona

A Girona n'hi ha una dama
que es bonica com el sol;
es la dama mes hermosa
que s' coneix en tot lo mon.

Be la cabellera rossa
que li arriba a'n els talons;
cada cabell una perla,
cada perla un anell d'or.

La sen Mare la pentisa
amb una pinteta d'or;
el seu Pare se la mira
amb un ull tot amorós.

La tia que la escarpina
se 'l millor escarpinador;
tot es d'or i plata bona
amb vidrets de mils colors.

La germana fa les trenes
amb cabells de dos en dos;
la Cunyada va mullant les
amb ungüents d'olors molt forts.
La Padrina los hi lliga

amb unes cintetes d'or:
 son les barres catalanes
 amb les armes d'Aragó.

He un mantell de seda blanca
 com les ales d'un colom;
 amb ribets d'or i de plata
 desde'l cap fins als genolls

- ¿Qui es aquesta gentil dama
 que està feta un pom tot d'or?
 més bonica que la lluna,
 resplendent com el sol! -

- És la dama de Girona:
 es la filla dels Barons:
 es la dama més hermosa
 que 'o coneix en tot lo mon. -

Mari la desiran estar sola,
 ni en finestra ni en balcó;
 ni molt menys quan surt de casa,
 o passeja dins del hort.

Els seus Pares hi son sempre,
 i els Parents de dos en dos;
 perquè un lladre no la robi
 o la mati algun traïdor.

El Diuenge fan grans festes
a la Vila de Lio:

fan les festes mes galanes
que s'han vist en tot lo mon.

Hi van Princeps i Princeses;
Ducs, Marquessos i Barons:
també hi va la noble dama,
que no hi pot faltarhi no.

Tot arreu per allà on passa
està ple d'admiradors:
per tot plouen flors de lliri,
de finestres i balcons.

- ¿Qui es aquesta gentil dama
que està feta un pom tot d'or?
mes bonica que la lluna,
resplendent com el sol? -

- És la dama de Girona:
es la filla dels Barons:
es la dama mes hermosa
que s'coneix en tot lo mon. -

Quan s'arriban a la Vila,
a la Vila de Lio;
plouen lliris, plouen rosas,

i clavells de tots colors.

trifllan totes les campanes,
redublant els tocs i tocs;
perque i fan les mes grans festes
que i han vist en tot lo mon.

A la Missa que s'hi canta
no s'hi veuen sacerdots:
tot son Bisbes i Arquebisbes,
assistits per els Barons.

La gran dama se'n va a Missa,
a la Missa i al sermó;
i els seus Pares l'hi acompanyan,
i els Parents de dos en dos.

No li deiran anar sola,
no li deiran anar no;
perque un lladre no la robi,
o la mati algun traidor.

Al entrar dins de la Iglesia
els altars llueixen tots:
les columnes i les voltes
semblan vidres en ple sol.

Euan ne pren aigua beneïta
la pica i umbrens de flors:

cuam la gent se'n entalaria
tots s'anslecan i fan lloc.

Si la gent sen en cadires,
ella sen en coirpins d'or,
que per tota aquella Iglesia
llessen uns grans resplendors.

- ¡ Qui es aquesta gentil dama
que està feta un pom tot d'or?
mes bonica que la lluna,
resplendent com el sol? -

- Es la dama de Girona:
es la filla dels Barons;
es la dama mes hermosa
que's coneix en tot lo mon. -

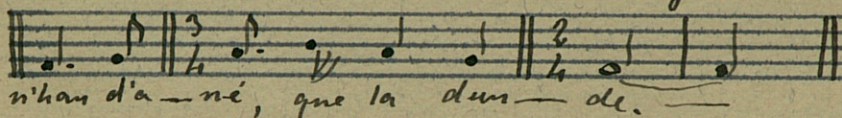
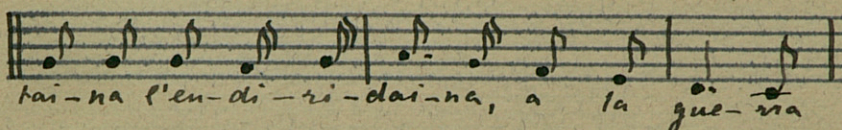
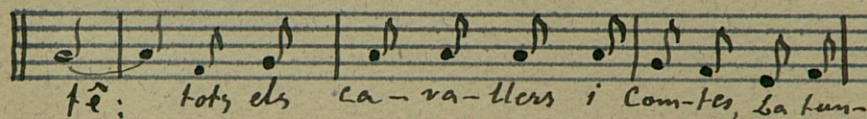
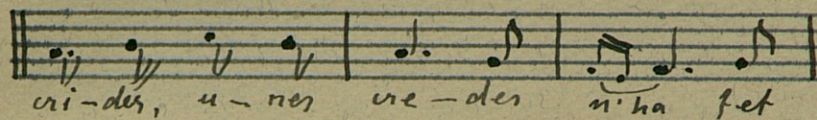
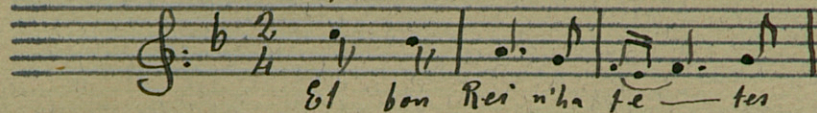
Mates. Aquesta canço se conta
força a Viarça. Amb la mètrica
bonada a vegades hi canten també
"La porceirota", i també "L'Hostal
de la Peira", però aquesta una
mica modificada per raó de la
mètrica. La primera posada la
diuen aixís: Si n'hi habiam set Madres

que'n voliam anà a robar,
i que se un se'n dia al altre
i aont hi problemes anar.

La porquerola.

92

(♩ = 100)

La porqueirola.

El bon Rei n'ha fetes crides,
unes crides n'ha fet fe':

tots els cavallers i comtes
a la guerra n'han d'anè'.

i què farà 'l gran comte en Jaume,
que tot just n'ha pres unulla'?

sol la soleta s'anysa,
i no la'n gosa dirse'.

La encomana a la senyora Mare
perque la governi be,

i que no li mani feines
que ella no les pugui fe'.

que li compri filseta
i la ensenyi de filò',

o també un didal de plata
i la ensenyi a costurè'.

Les feinetes qu'ella feia
son plumea, cusi, i brodè':

si 'l broder no li agrada
que li'n passi per mitje',
si 'l mitje' no li agrada

que no li'n fassi per re.

Cuan el comte ja fou fora
perqueirola la'n fa se'.

- Perqueirola, perqueirola,
ja es hora d'ana' a avie';
llévat les robes de seda,
i posat les de boiré:
jo t'imposo set fusades,
impeiro de llenya també. -

- Ai sogra, la meua sogra!
aon tinc d'ana' a avie'? -

- Verhi al almar d'un jaune;
molla d'herba hi sol habé'. -

Al cap de set anys de guerra
el gran comte n'ha torné'.

Un dia cantant roleta,
com acostumaba a fe,
va arribá el gran comte un jaune,
mes ella no'l conegué:
va seguit de cratre patges,
i d'altres comtes també.

- Den vos quart la perqueirola: -

- Den vos quart bon cavallé'. -

100
- i De qui è aquella remada?
de qui è aquest llodriguet? -

- Tot es del gran comte En Jaume
que a la guerra ha hagut d'anè:
Deu lo guardi mit i dia,
Deu m'ajudi a mi també. -

- i Me'n diriau, porqueirota,
que us han donat per brenè? -

- M'han donat un xic de pa d'ordi,
i encara be prou n'hi hagué! -

- Anem, anem, porqueirota,
que ja es hora d'encortè -

- Set fusades tinc al dia:

de set enatre'n tinc per fe;
i també un gran feire de llenya;
i així'm pesa més que re. -

Se'n arrenca de la espasa,
fa petà un avellanè;
i amb la punta de la espasa
un feire de llenya li'n fe;
i de tant soroll que'n feia,
se li esvera 'l llodriguet.

- i Me'n diriau, porqueirota,

— i ont hi hauria un hostalé' ? —

— A la casa de la sogra
bona vida hi solen fe';
de capous i de gallines,
quatlles i perdus també.

— Anem, anem, porqueisola,
que ja es hora d'encorté'.

— No pas per mi que no es hora;
be prou que me'n guardaré.

— Anem, vinga, porqueisola,
que jo te'n defensaré.

— Me'n dirias, què te'n donan,
i què te'n donan per sopé' ? —

— Una sopa de pa d'ordi,
i encara be prou n'hi haque'.

— Quan n'arriban a la casa,
dins aindis lo Cavallé'.

— Hostalera, la hostalera,
i que'm podriau allotje' ? —

— Si per cert, Cavaller noble,
i als vostres companys també.

— Hostalera, la hostalera,
i que'm tindriau per sopé' ? —

- Finc capons i fins gallines,
 guatlles i perdius també. -
- Hostalera, la hostalera,
 i qui vindrà amb mi per sopé'?? -
 - que hi vingui la nostra jova,
 que es la que us ha acompanyé' -
 - Set anys ha no menjé en taula,
 i altes set me'n estaré:
 menjaré al pla de la escala,
 com si fos un ca llebré. -
- Hostalera, la hostalera,
 i qui'm farà llum per sopé'?? -
 - que'm passi la nostra jova;
 sembla que ho farà prou bé. -
- Me'n dirias, porqueirola,
 on te faré anà' a cuire'?? -
 i - Allà al escón de la cuina,
 al costat del gat cendré. -
- No'm conences, porqueirola? -
 i - No per cert, bon cavallé. -
- Mira aquets escapularis;
 son els que'm vares brodé'. -
 Conenent qu'ell es un Jaume,

son bispò tan estimé,
 llença un espiguet als aires,
 i obeïna gran li ve.

- Mare meua, sense estranyes,
 jo vos faria cremé,
 i les cendres ventaria,
 que jamai se'n veïés re.

- Mereixen molt forta tunda,
 mereixen molt gran tundi:
 la muller que us encorrens.

La tuntaina l'endiridaina,
 porqueirota la 'n feu se,
 que la dundé.

Notes. Aquesta canço se canta molt a Viànyu en les feines del camp i també en les cantanes. Unes vegades canten les posades per separat, i altres vegades les comencen amb els dos últims versets de la precedent. L'estirebot que posem al final acompanya sempre a totes les posades.

104
Les étudiants de Ridaura.

(♩ = 88)

The musical score is written on a single staff in G major (one sharp) and 2/4 time. It begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The tempo is marked as (♩ = 88). The melody consists of eighth and sixteenth notes, with several triplet markings (indicated by a '3' over a bracket). The lyrics are written in French and are aligned with the notes. The piece ends with a double bar line.

la vi-la
de Ri-dau-ra si n'hi ha nes es-
ta di-ants, que se- guei-ven
els es-tu-dis per a ser-ne
ca-re-lans. A deu, vi-la de Ri-
-dau-ra, ja hi fine ma-sco de ien-gony.

~ Els estudiants de Ridaura. ~

A la Vila de Ridaura
si n'hi ha tres estudiants,
que segueixen els estudis
per a serne capellans.

Se 'ls ha absat un testimoni,
que es un testimoni fals:
el Botlle n'ha dit al jutge,
si n'han fet un furt molt gran:
n'han robat totes les joies,
i les relíquies dels sants.

No passa l'espai d'una hora,
que a la preso' ls van portant:
el mes petit que hi havia,
nit i dia està plorant:
el segon plora un xic menys,
i el tercer ls va consolant.

- No plorèu, ni tingueu pena,
no plorèu, los meus germans:
si tinc ploma, papé i tinta,
escriuré al germà mes gran;
i aixís que rebi la nova,

106
lo tindrem aquí al instant:
matari al batlle i al jutge,
i a tots els seus escriptors:
han albat un testimoni,
que es un testimoni fals. —

El Dimmenge li escribia,
el Dilluns ja va arribant;
i a les quatre de la tarda
al suplici'ls van portant.

Es al Hostal de la Corda,
i en sent un remor molt gran:
— Hostalera, la hostalera,

i heu sentit fressa semblant? —

— Si per cert, cavaller noble,
mai n'havia sentit tan:

avui penjam a Ridauna
tres pobres estudiants:

se'ls ha albat un testimoni,

que es un testimoni fals:

el batlle n'ha dit al jutge,

si n'han fet un furt molt gran:

"n'han robat totes les joies,
i les relíquies dels Sants." —

- Hostalera, la hostalera,
 i per ont hi podré se' abans? -
 - Passi per camps i per prades,
 o també pel caminsal. -

Ja 'n banea del cavall negre,
 i se 'n puja al cavall blanc:
 ne desentavia la espasa,
 i pica esperó al cavall:
 de tant i tant que corria,
 les pedres van foguejant:
 - aparteuvos, pagesetes,
 aparteuvos al instant. -

Quan n'es al peu de la Vila,
 la processó va passant:
 ploran homes, ploran dones,
 ploran tots els congregants:
 que per falsos testimonis,
 n'han de morir tres germans.

Al mitg de la rua immensa,
 ven als tres estudiants;
 los fa un bes a cada galleta:
 - Don vos quart, los meus germans. -
 - ¿Aón son el Batlle i Jutge?

- que vinguin aquí al instant:
- que vinguin els secretaris,
- vinguin tots els escriptors.
- Que pujin aquella escala,
- que pujin al punt més alt:
- penjentlos a aquella forca,
- penjentlos allí al instant.
- Maten als facinerosos;
- que morin tots els farsans,
- que habent de fer de Justícia,
- fan de testimoni fals.
- Anem-2 en, germans, anem-2 en;
- no hi tornem aquí jamais,
- que per falsos testimonis
- fan morir ls estudiants.
- Ja seguireis els estudis;
- ja sereu bons Capellans:
- sereu Bisbes o Arquebisbes,
- o be Freres Franciscans.
- Predicareis les doctrines,
- que avui s'han descuidat tan;
- les doctrines de justícia
- del Deu tres vegades Sant.

- Aden, Vila de Ridaura,
- ja hi fise masses desengany:
- aden, Vila desditçada,
- no t'hagués conegut mai.

Tornada.

Aden, Vila de Ridaura,
ja hi fise masses desengany.

Notes. Aquesta cançó ha sigut també recollida a Vianga. Amb la mateixa tornada hi canten també "La flor de Vilabertran"; i també "Dafeclors d'Abella".

Generalment comencen cada posada amb els dos versets últims de la anterior, i a cada una hi juntan la tornada que posen al final.

110
~ La flor de Vila ber trair ~

(♩ = 100)

The musical score is written on a single staff in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The tempo is marked as (♩ = 100). The melody is composed of eighth and sixteenth notes, with some rests. The lyrics are written below the notes, with hyphens indicating syllables that span across multiple notes. The lyrics are: "Ma-ri-an-na, de-mais con-vi-do, a la pla-ma a tren-se um ball, que en-tre to-tas les don-ze-llas vos ne sou la mes ga-lan. Al-deu, a-deu, ma-ri-an-na, la flor de Vi-la-ber-trair".

Ma-ri-an-na, de-mais con-
vi-do, a la pla-ma a tren-se um
ball, que en-tre to-tas
les don-ze-llas vos ne sou la
mes ga-lan. Al-deu, a-deu,
ma-ri-an-na, la flor de Vi-
la-ber-trair

~ La flor de Vila-bertrán. ~

Marianna, demà us convido
a la plassa a treure ball,
que entre totes les donzelles
vos ne sou la més galán.

- Adieu, adieu, Marianna,
la flor de Vila-bertrán.

L'endemà arribant a plassa,
ja la'n troba tot ballant:
ja dos passos endarrera,
ven venir dos capitans.

- Senyors, demano llicència
per ser soldat de cavall.-
Ja li entregan la motxilla,
una espasa i cavall blanc.

No dona tres tams per plassa,
tota la gent va guaitant:

- mireu aquell noi tan guapo,
s'ha fet soldat de cavall.-

Ja'n veu a la Marianna
mitg-girada i tot plorant:

- plorau, plorau, Marianna,

112
ja podien prou ben plorar;
que in tenies tota la culpa,
si vos soldat de cavall:

- de nois rai per mes que n'hi hagi,
cap vos estimara tan;

que si vos enganyeu joves,
ells també us enganyaran.

- Una cosa us encomano,
jovent de Vila-bertrán;
que no festejau donzelles,
ni de riques ni de grans;
perque si festejau gaire
sufrireu molts desenganyos.

- Si no poguessiu casarvos,
ja us podien fer Capellans:
també vos podien fer Freres,
del Carme o dels Franciscans:
sino Mossos de la Escudria,
o be soldats de cavall.

- Les noies que i fassin Monges,
que ainsí no us enganyaran;
i si habien d'anar a la guerra,
per vosaltres pregaran.

- Apreneu la experiencia,
que jo he prouat cabells blancs.-
- Adieu, adieu, Marianna,
la flor de Vila-bertran;
jo me'n vaig cap a la guerra;
vos quedeis aqui plorant.-
Corrada.

Adieu, adieu, Marianna,
la flor de Vila-bertran.

Notes. Aquesta canço' se canta fons
a Vianya fentla servir de tanda-
na els dies d'Aplec.

Guspiers d'un orfenet.

(♩ = 112)

Com-so-ne-ta vull can-

tar; jo la he dic-ta-da, com-so-

ne-ta vull can-tar; jo la he dic-ta-da,

per dis-treu-re'm la tris-ton i la a-nyo-

ran-sa per dis-treu-re'm la tris-

ton i la a-nyo-ran-sa.

— Suspirs d'un orfenet —

Cançoneta vull cantar;
jo la he dictada,
per distreure'm la tristor,
i la anyoransa.

No ho he fet a dins del bosc,
ni a dins de casa;
ni tampoc a dins del mar,
sobre una barca:

sino dins d'una presó,
tencat a Fransa:

tot plorant i suspirant,
suspirant massa;
com suspira aucell de bosc,
dins d'una gabbia.

Quan tenia molt pocs anys;
uns tres o quatre;
de cridar, saltar i brincar,
ja ho feia massa!
que no hauria parat mai
de canbria en canbria.

Mes, mes, ai! tristet de mi!

116
¡ quina desgracia!
orfenet me vaig quedar
de Pare i Mare,
sense mes consol del mon
que una germana:
germaneta de setze anys:
¡prou m'estimaba!
que'm donaba pinyonets,
i algunes pranses,
i un petó dolç com la mel
a cada galta.

Mes, mes ai!, tristet de mi!
no durà gaire.

Capità mal capità
la festejava,
i era l'amo d'un castell
de dins de França.

En mala hora s'conegué,
¡pobre germana!
i en mala hora s'hi casà;
malaguanyada!
Perque jo no li estorbes,
varen tancar-me

a la cambra de mes lluny,
i la mes alta.

- germaneta del meu cor!

- bona germana!

- vira a treure'm d'aquí dins;

- m'anyoro massa:

- la anyoransa'm consumirà,

- i la migranya.

- germaneta del meu cor!

- bona germana!

- vira a treure'm d'aquí dins;

- no triguís gaire:

- que sino'm trovaràs mort

- dins de la cambra.

- i don son els pinyonets,

- i aquelles panses?

- o tan sols aquells petons

- que tu'm donabas?

- germaneta del meu cor!

- i no veus encara? ----

- germaneta, i com no veus?

- bona germana!

-Capitai' mal capitai'
-te'n den privartie.

-Ni jamai que haques vint
-a dins d'Espanya;

-que de Dames he n'hi ha prous
-dintre de França.

Sempre i'ha sentit a dir,
i's veu he massa,
que aqui'ns ne lo mes dolent
d'aquella banda:

"gent dolenta i vent pitjor,
de tramontana."

Notes. Aquesta canço ha sigut re-
collida a Vianga on hi he sentit
cantar amb la mateixa tonada
"El Mariner". Generalment co-
mencan cada posada amb els dos
versets ultims de la precedent.

La cantaben uns regadors que
haviem baixat de la part de Can-
prodon i Setcases.

~ Lea palleteta. ~

149

Handwritten musical score for a song titled "Lea palleteta." The score is written on a single staff with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a time signature of 6/8. The melody is written in a simple, folk-like style. The lyrics are in Catalan and are written below the notes. The score consists of six lines of music, each with a corresponding line of lyrics. The first line of music starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a time signature of 6/8. The first line of lyrics is "un pa-gès de la mon-". The second line of music starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a time signature of 6/8. The second line of lyrics is "ta-mya d'a-qui dalt de l'em-por-". The third line of music starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a time signature of 6/8. The third line of lyrics is "da, n'ha per-dut u-na pa-". The fourth line of music starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a time signature of 6/8. The fourth line of lyrics is "lle-ta de lo mes bo-rie quehi". The fifth line of music starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a time signature of 6/8. The fifth line of lyrics is "ha a-ra a-ri-ba la pa-lla de". The sixth line of music starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a time signature of 6/8. The sixth line of lyrics is "jull ja a-ri-ba-ra".

un pa-gès de la mon-
ta-mya d'a-qui dalt de l'em-por-
da, n'ha per-dut u-na pa-
lle-ta de lo mes bo-rie quehi
ha a-ra a-ri-ba la pa-lla de
jull ja a-ri-ba-ra

~ La palleta. ~

Un pages de la montanya,
d'aquí dalt de l'Empordà,
n'ha perdut una palleta
de la més bonic que hi ha.

- Ara arriba la palla de jull,
ja arribarà. -

Quan s'es vist sense la palla
se n'es prosat a plorà':
la alegria que ell tenia
ja ningú li tornarà.

Prou la busca i la rebusca,
la busca d'ací i d'allà:

- ai! palla, palleta meva!

- on te podria troba'?' -

Tot ho mira i ho remira,
veient si la trobarà:

- ai! palla, palleta meva!

- on has anat a para'?' -

Los parents se in reuneixen
per anar-lo a aconsolà':

- i doncs Joan que es lo que't passa?

121
que no 'n fas sino plorà'?

- M'he perdut la meu palleta,
que es lo mes bonic que hi ha:
prou la busco i la rebusco;
pro qui sab on deu parà'?

- Si n'es fora la palleta,
be prou que ella tornará;
que sino ls llops i les guilles
la faríam reculà':

no ploris, Joan, no ploris;
la palleta tornará.-

Tot dient eixes paraules
la palleta va arribà;
i en Joan cau mort a terra:
d'alegria i va esclaià'.

- Ara arriba la palla de jull,
ja arribará.-

~ En Lluís de Montalbà ~

Set anys fa que vaig per terra,
i per mar set mes ne fa:
al cap de la catorzena,
tot lo meu cor se me'n va:
me fuig cap a Barcelona;
jo no 'l puc par atura';
i a Cala Senyora Tia
me'n hi vaig anà' a busca'.

Vento tres tues a la porta:
- ola! ola! qui hi haurà? -
- Si n'hi ha 'n Lluís Alfonso
'n Lluís de Montalbà. -
- i com serà 'n Lluís Alfonso
pres dels moros tant anys ha? -
- Soc el vostre nebot, Tia,
m'ocaban de llibertà';
gracies a Deu i a la Verge,
i a un bon Pare Capellà;
un Pare dels Mercedaris
que m'ha vingut a busca'.
i Me'n direu, senyora Tia,
i

el meu Pare quina 'n fa? -

- Ai! Lluís! el vostre Pare
ja n'es mort fa molts anys ha.-

- Ai! Pare, lo meu bon Pare!

Deu vos vulgui perdonà'!
catorze anys de se' amb els Moros
ningú 'n volia lliurà' -

- Me 'n direis, senyora Fia,
la meua Mare que fa? -

- Ai! Lluís! la vostra Mare
aís varem enterrà' -

- Ai! Mare, la meua Mare!

Deu vos vulgui perdonà'!
catorze anys de se' amb els Moros
ningú 'n volia lliurà' -

- Me 'n direis, senya Fia,
la meua Esposa que fa? -

- Ai! Lluís! la vostra Esposa
se'n es tornada casà' -

- Esposa, la mala Esposa!
tú me l'has pla de paga'!
catorze anys de se' amb els Moros
i no ni' has volgut lliurà'?

- i Me in diríau, gran senyora,
en a quin carrer s'està? -
- Carrer de Sta. Maria,
el carrer que a la mar va. -
- i Me in deiscareu la guitarra
que jo solia toca' ? -
- Aquí tens la teu guitarra:
Don te vulgui aconorta' . -
- Al davant de casa seva
me in hi vaig ana' a toca' ;
i al primer cop de guitarra
son marit se deiscandà' .
- Despertat, penyora meua,
i que no sentis quin cant que hi ha?
- Aíno' n'es cant de sirena,
o d'un peire que per mar va. -
- Aíno' no es cant de sirena,
ni de peire que per mar va;
sino qu'es un Lluís Alfonso
mon marit de Montalba. -
- Si aquest es un Lluís Alfonso
jo pla f'he de fer mata' . -
- Si voleu mata' a Nò' Alfonso,

primé' a mi m'heu de matà'?

Tornada.

Ara arriba la palla del jull,
ja arribarà.

Notes. Aquestes dues cançons les canten a Vianya amb la mètrica tornada, i tornada, i cada prosaleta s'acostuma a començar amb els dos versets últims de la precedent.

La pastoreta.

125

(♩ = 100)

U - na tres - ca ma - ti -
na - da, o - lai - la qui - na tres - ca hi
te - ia, a - qui dalt del Em - por -
da' o - lai - la qui - na tres - ca hi ta.

~ La pastoreta. ~

Una fresca inatimada,
-olailà! quina fresca hi feia!-
aqui dalt del banyada,

-olailà! quina fresca hi fa!-

So n'agafó la escupeta
i me n vaig pel bosc enllà.

No'n trobo casa ninguna
pera poderli tira':

sino una gentil pastora

que guardaba 'l bestia':

com que està ben dormideta

no la'n goso despertar'.

Ne cullo un ram de violas,

i als dits les hi vaig posa':

les violes n'erant fresques

i la nina's deirondà:

enau ne fou deirondadeta

els colors ne trasmudà.

- ¿Què hi busquen aquí gran jove?

¿que us hi pensaban troba'? -

- It'n a vos gentil donzella;

a'n a vos jo us vull cassi'. -

- Demaneume a'n els meus Pares,
o també a'n el meu germà,
o també a la tia Monja,
o al meu Oncle Capellà:

que si ells vos ho concedeixen,
per ben concedit serà;

i ningú les nostres bodas
ens podrà mai clitorba'. -

- Me'n diriau, doncella,
de qui es el bestia'? -

- Les ovelles san del Pare,
i els moltons del meu germà:
la paicada serà nostra,
si amb mi vos volen casa';
pro per celebrar les bodas,
llagarem un rebadà'.

- Demaneume a'n els meus Pares,
o també a'n el meu germà,
o també a la tia Monja,
o al meu Oncle Capellà:
que si ells vos ho concedeixen,
per ben concedit serà;

i ningú les nostres bodes
ens podria mai d'estorbar? -

Ai! Pares que teniu filles,
ja les podeu ben guardar?;
perque totes son com vidres,
que un petit cop pot trencar?.

Notes. Aquesta canço se fa servir
a Viana de Sardana els dies
d'Aplec. Generalment la canten
a dos cors, cantant dos versets
l'un i els dos següents l'altre,
per cada un hi acompanya l'exti-
rahot.

136
~ Els quintos de Llançà ~

Poc a poc (Al. = 48)

The musical score is written on a single staff with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a time signature of 6/8. The tempo is marked 'Al. = 48'. The lyrics are written below the notes. The score consists of 14 measures, with some measures containing multiple notes and rests. The lyrics are: 'Diu - men - ge al de - ma -', '-ti sor - teig surt a la pla - ça. Diu -', 'men - ge al de - ma - ti sor - teig surt a la', 'pla - ça. Els ta - dins tots en', 'ma - ra se n'hi van tot can - tant;', 'i a - quells que tren - en ne - gre', 're'n en - tor - nan plo - rant, i a - quells que tren - en', 'ne'gre re'n en - tor - nan plo - rant.' The score ends with a double bar line.

Diu — men — ge al de — ma —
—ti sor — teig surt a la pla — ça. Diu —
men — ge al de — ma — ti sor — teig surt a la
pla — ça. Els ta — dins tots en
ma — ra se n'hi van tot can — tant;
i a — quells que tren — en ne — gre
re'n en — tor — nan plo — rant, i a — quells que tren — en
ne'gre re'n en — tor — nan plo — rant.

131

~ Els quintos de Llausà. ~

Dimmenge al dematí
sorteig surt a la plassa.

Els fadrins tots en massa
se'n van tot cantant;
i aquells que treuen negre,
se'n entornen plorant.

- Oi! Pare, si ho sabeu,
que'n finge d'avià a la guerra!
avui a'n a mi m'aterra,
i omple de greus afanyes;
habe' d'avià a les armes
i a servi' al Rei vuit anys.

Blasfemaran alguns d'ells
en contra del seu Pare,
com també de la Mare
que al mon los va posà,
perque no va ofegarlos
torçant de batejà.

Allí l' carrer vermell
n' es carrer de donzelles:
i passen totes elles

amb el cistell tapat;
donan un vol per plassa,
per si hi ha l'ennamorat.

Se'n van a despedir
del Pare i de la Mare,
que si 'ls venen encara,
demà ja no 'ls veuràn;
perque abans de ser dia,
tristets se'n aniran.

Partiran de Llançà
de dret cap a Figueres,
seguint les carreteres
dret cap a Mataró,
a Castella i Galicia,
Valencia i Aragó.

La vila de Madrid
n'es d'una rica vista:
no hi ha vila mes trista
com n'es la de Llançà:
ciutat com Barcelona
a Espanya no n'hi ha.

Adi! Pare, aduussiau!
aduussiau, adi! Mare!

mireus, ai! quina cara!
 o! i que firsada està!
 tot lo meu cor s'en nua!
 no faig sino plora!^{o!}

Germans, adeussiau;
 germanus i germanetes,
 nebots i nebotetes,
 cosines i cosins;
 aden, oncles i ties;
 adeussiau, Padrins.

Notes. Aquesta canço se canta
 també fora a Vianga ara ha
 sigut recollida.

El castell de Figueres. 134

(♩ = 168)

Handwritten musical score for a song titled "El castell de Figueres". The score is written on a single staff in G major (one sharp) and 3/8 time. The tempo is marked as (♩ = 168). The lyrics are in Catalan. The melody is simple and folk-like, with a mix of eighth and quarter notes. The lyrics are: "Quan jo les veig tan-ca-des / les por-tes del cas-tell, el meu cor sent que ho / for-ten per un ram de sta-velles, per un ram / de vi-o-les, li-ris o pen-ra-ments." The score ends with a double bar line.

Quan jo les veig tan-ca-des
les por-tes del cas-tell, el meu cor sent que ho
for-ten per un ram de sta-velles, per un ram
de vi-o-les, li-ris o pen-ra-ments.

El castell de Figueres.

Quan jo les veig tancades
 les portes del castell,
 el meu cor sent que ho foren
 per un ram de clavells,
 per un ram de violes,
 liris o pensaments.

El castell de Figueres
 els moros lo n'han pres:
 no lo n'han pres amb armes,
 ni tampoc amb diners.

S'han pres amb una nina
 filla de granollers,
 que es blanca com les roses,
 les roses dels vergers.

Si n'eran Mare i filla
 que han renyit fortament;
 la filla i posa mala
 amb un mal molt dolent.

Comtes la'n van a veure:
 també hi va 'l fill del Rei:
 també hi va la seu Mare,

136
cuon ja no hi ha remei.

- Filla, la meua filla,
i de quins mals vos dolieu? -

- Mare, la meua Mare,
he massa que ho sabieu. -

- Filla, la meua filla,
semblan mals molt dolents? -

- De clavells i violes,
lliris i pensaments. -

- Filla, la meua filla,
i perque no us confessieu? -

- Ja me in so confessada
i ja he rebut a Deu. -

- Filla, la meua filla,
i quin testament farieu? -

- El meu testament, Mare,
penso que ja 'l sabieu. -

- Les pecches, or i plata,
per Vos, Senyor Deu meu!
les joies i les robes,
per la Mare de Deu.

- Els set castells de França,
tots set ne son ben meus;

que ls uns els tinc dels Moros,
i els altres dels jueus.

- Un deixo tres als pobres,
a'n els pobres de Deu;
i els altres make als Freres,
pel be que m'hi farén.

- El castell de Figueres,
que es el millor castell,
lo torno a'n el Rei Moro,
al de Palafregell. -

- Filla, la meua filla,
i a mi: que me'n deixeu? -

- Vos deixo ls meus rosaris
amb una bona creu:

- perquè enau sigui morta
de mi vos recordeu,
i al menys si aneu a Missa,
a Deu m'encorranen. -

- Filla, la meua filla,
res mes no me'n deixeu? -

- Vos deixo les matzines,
que creman el cor meu.

- Vos les habeis tanca des

138
les portes del castell,
donantme a mi la flaire
de lliri i de clavell.

Tornada.

Quan jo les veig tancades
les portes del Castell,
el meu cor sent que ho foren
per un ram de clavells,
per un ram de violes,
lliris o pensaments.

Notes. Aquesta canço se canta molt
a Vianga en les feines casolanes.
generalment al final de cada
posada repeteixen els dos ultims
versets i a continuació tota la
Tornada.

El tercer vers de la tornada
s'acostuma a Vianga a dir així:
-El meu cor sempre usola-

En Joan de Vic.

199

(♩ = 96)

Handwritten musical score for a piece titled "En Joan de Vic". The score is written on a single staff with a treble clef and a 2/4 time signature. The tempo is marked as (♩ = 96). The lyrics are written below the notes. The score consists of four lines of music, each with a different time signature: 2/4, 3/4, 2/4, and 2/4. The lyrics are: "La pla-na de vic nies", "pla-na a-gra-do-ra; molt mes ho es per", "mi que hi tinc la pe-nyo-ra", and "molt mes ho es per mi".

La pla-na de vic nies

pla-na a-gra-do-ra; molt mes ho es per

mi que hi tinc la pe-nyo-ra

molt mes ho es per mi

440

— En Joan de Vic. —

La Plana de Vic
n'es plana agradosa:
molt més ho es per mi,
que hi tinc la penyora.

Es un angelet:
es tota una joia:
te uns pares com cal,
fills de casa bona.

N'està a sol-ivent
darrera una roca,
i enan el sol ió,
ella 's posa a la ombra.

De tan blanca qu'es
en sembla una monja;
monja d'un convent
dell de Barcelona.

Un dia al matí,
jugant a pilota,
me'n diuen, Joan,
te'n casan la Antonia:
La casan dijous,

444
a la primera hora,
amb un fadrinet,
un fadrí de Tona.

Agafa'l bastó,
i la roba bona;
baire o carré avall,
sonant la viola.

Quan so a mitz carrer,
tiro la minyora:

- Deu vos quart, Joan: -
- Deu vos quart, Antonia:
- m'han dit que us caseu
amb un noi de Tona: -
- no ho cregueu, Joan;
- no cregueu tot cosa.
- Si fins a'n aquí
ve estada vostra;
sempre lo meteis,
fins que sere' morta. -

Nota. Ha sigut recollida a Vilanova, i ca-
da posada la acostuman a començar
amb els dos últims versets anteriors.

Mort d'un soldat.

148

(♩ = 120)

Handwritten musical score for 'Mort d'un soldat.' The score is written on a single staff with a treble clef and a 3/8 time signature. The tempo is marked as (♩ = 120). The lyrics are written below the notes. The music consists of a single melodic line with various note values including eighth and sixteenth notes, and rests. The lyrics are in French and describe the death of a soldier.

cu-ant jo n'e-ra pe-ti-
la meu? ma-re m'es-ti-
ma-ba; si me'n do-na-ba-ous fe-
rats i ad-gu-na a-met-ta en-su-
ra da. Ai! Ma-re del Bon-suc-
cès ri-au la nos-tra ad-vo-
ca da.

143

~ Mort d'un soldat. ~

Quom jo n'era petitet,
la meu mare m'estimaba;
si me'n donaba ous ferrats
i alguna anetlla ensucrada
- Ai! Mare del Bon-ruccès,
sia'n la nostra advocada. -
Mes ara que'm so fet gran
me'n ha donat a les armes;
m'ha dat al servei del Rei:
n'hi van molts, no'n tornan gaires.
Prist de mi jo m'he tornat,
portant vintinou blansades:
mon cavall porta les nou,
jo'n porto totes les altres.

La meu mare'm ven venien
per un camp que verdejava;
tot callint arrels i flors
per goris les meves nafres.
- Ai! fill meu, lo meu fillet!
quina cara mes finsada! -
- Ai! Mare, callen, callen,

144
que vos n'heu sigut la causa.
- No'n teniau sino un fill,
l'heu volgut donar a les armes,
l'heu dat al servei del Rei:
n'hi van molts, no'n tornan gaires.
- Mare, aneu-me a fe'l meu llet,
que me'n tinc d'anar a jaure:
proseume ls llensols mes bons:
ja no ls embrutiré gaire.
- Jo mouré a mitja nit:
mon cavall a punta d'alba:
que jo estic ferit del cos,
i mon cavall ho es de la anca.
- A'n a mi me enterrareis
al bell costat de Sant Jaume:
i a mon cavall al costat,
darrera de la muralla.
- A'n a mi me'n cubrireu
de violetes boscatanes:
i a mon cavall estinsat
de les armes que portabam.
- La gent vos preguntaria:
- i de qui son aqueixes armes? -

i vos, mare, 'ls respondreu:
 - del meu fill mort en batalla -
 - La Mare del Bon-succés
 me sigui bona advocada:
 me porti davant de Deu,
 com m'ha portat aquí a casa -
 Bonrada.

Ai! Mare del Bon-succés,
 sian la nostra advocada.

Notes. Aquesta canço també se can-
 ta forsa a Viareja en les feines ca-
 ralanes. Acostuman a comensar ca-
 da posada amb els dos versets
 de la precedent i alguns per comp-
 tes de la forma que posem hi
 posan aquesta:

¡Ai! pluja de foc i plom,
 descargues i canonades.

Desenganyat.

moderat

Handwritten musical score for the song "Desenganyat". The score is written on a single staff with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The tempo is marked "moderat". The lyrics are in Catalan. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. There are also some performance instructions like "ten." and "5".

Val-dri-a mes ser sol-
dat, — pe-le-iant-ne nit i
di-a, que no vin-re e-na-mo-
rat — per cap vin-
da ni fa-dri-na, per cap vin-
da — ni fa-dri-na.

Desenganyat

Valdria mes ser soldat,
preliant-ne nit i dia,
que no viure en namorat
per cap virsola ni padrina.

Jo parlés per mi meteix,
que m' festejaba a una nina;
jo m' hi volia casar,
i els seus pares no ho volian.

La guerra no mata tant,
ni rosegua tant la vida,
ni roba tant la salut:
tampoc fa tantes ferides.

El món es tot un engany;
tot està ple de mentides;
no s' veu caritat enlloc;
tot lo mes vana alegria.

Lo que val es el diner;
lo que regna la avaricia;
lo que s' busca son plaers;
lo que s' trova son renyines.

Tot son penes i triballs;

148
tot angoroses i fatigues;
no hi ha un moment de repòs;
no s'descansa ni s' respira.

N'estic tan desenganyat
de tot lo d'aquesta vida,
que no tinc cap mes consol
que Jesús i que Maria.

De companys no in vull tenir,
i d'amics no in trovaria;
perque tot lo d'aquest món
es una farra continua.

Mes m'estimo estar solet
dins d'algunna pobre ermita,
que no viure desditrat
entremig de gent molt rica.

Diria si m'he trastocat;
diria si no sé de viure;
vanitat es lo que's diu,
i homes vans son els que ho diuen.

Vull alba" l'ulls cap al cel;
vull alba" ben be la vista;
perque aquí tot lo que hi veig,
eternal melancolia.

149
Alla' dalt i'hi vis tranquil:
alla' si que hi ha delícies,
entre ls mes grans resplandors
i les mes grans armonies.

Dons anemhi tots alla':
anemhi a alla' dalt a veure,
estimant la caritat
i aborint les injustícies.

Nota. Ha sigut també recollida
a Vianga.

~ Angeleta d' Urgell. ~

130

(♩ = 16)

ai! a - deu, te - rra d'Ur -
gell, - te - rra pres - ca i re - ga -
la - da, l'a - mor que jo a - qui hi te -
ni - a, trist de mi me l'han ro - ba - da. A - deu,
An - ge - le - ta, a - deu, An - ge - le - ta a -
gra - ci - a - da.

151

— Angeleta d'Urgell. —

Ai! adieu terra d'Urgell,
terra fresca i regalada,
l'amor que jo aquí hi tenia,
trist de mi me l'han robada.

— Adieu, Angeleta, adieu;

Angeleta agraciada. —

El dia que se l'enducian
pel meu carré ella passava:

— jo li dic si vols criat,
criat per acompanyarte? —

— De criat no'm necessito,
vaig molt ben acompanyada:
al devant tinc quatre patges
i al darrera Pare i Mare. —

— Vetaquí un ram de violes
per la memòria recordansa. —

— No t'enflairis, Angeleta,
metrines t'hi haurà posades. —

Al passar pel pont de Bleida
Angeleta suspirava;
que n'ha enflairat les violes,

162
i se sent enmatxinada.

- No suspiris Angeleta,
que ja venen a esperar-te
els viats i cavallers,
i els majors comtes d'Espanya.
Al arribar al Palau,
demansaren una cambra,
per descansar Angeleta,
perque ha fet llarga jornada.

No descansa no Angeleta:
les metrines piquen massa:
les be ficades al cor,
i la sang no corre gaire.

A les dotze hores de nit
el combrega' ja arribaba,
a les dues del matí
ja estava extenuada,
i al cap de tres o quatre hores
ja tocaban les campanes:
les campanes de ciutat,
de pages i de montanya.

Mentres estaban tocant,
n'arriba'l seu ainsat Pare,

153
que ahir se formen a Urgell
a busca' unes arrecades.

- Cuan encara era un bon lluny,
sent que tocan les campanes,
les de tota la ciutat,
de prader; de montanya;
i al primer home que troba,
li pregunta amb gran frisansa:
- Qui serà 'l Marqués o Comte
per qui tocan les campanes? -
- És una gentil donzella
que ahir vespre s'arribava. -
- Me'n sabríau dir 'l bon home,
i com se deia aquesta dama? -
- Era una dama d'Urgell
Angelita anomenada;
filla dels ^{mes} grans Barons,
i venia per casarse. -
- Dinen que un fove de bleide
metrines li'n ha donades
amb un ramell de violes,
de violes bosquetanes. -
- Maltraja 'l ramell malvat,

154
malhaja qui la ha enganyada,
malhajan els seus parents
fins a la quarta missaga.

- Aden, aden, gent de Vall,
ni mori que us hagués tractada;
que hi tinc un germà penjat,
i un filla enmetrinada.

Tornada.

Aden, Angeleta, aden;
Angeleta agraciada.

Nota. Aquesta cançó se canta primer
a Vianya en les feines del camp
i en les casolanes. Cada posada se
comencen amb els dos versets i
fins de la precedent.

Vive Turon.

135

(Al. = 42)

Handwritten musical score for 'Vive Turon.' The score is written on a single staff with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The tempo is marked '(Al. = 42)'. The lyrics are in French and are written below the notes. The music features various rhythmic values, including eighth and sixteenth notes, and rests. There are also some triplets indicated by a '3' over a bracket. The score ends with a double bar line and a repeat sign.

N'en-tra un bar-co de l'at-
tân-tic a din-tre l'me-di-te-
ra; ta vint di-es que na-
ve-ga i a te-ra no pot en-
tran. Vi-va tu-rôn, vi-va Mar-
se-lla, vi-va l'es-
tref de Gi-bral-tar.

~ Viva Furón. ~

N'entra un barco de l'Atlàntic
a dintre 'l Mediterrà;
fa vint dies que navega
i a terra no pot entrar.

— Viva Furón, viva Marsella,
Viva l'estret de Gibraltar. —

Si avui no havem les cortes
algú pla ho ha de pagar;
que i'acabem els queviures
i no hi ha res per menjar.

Si m'han fetes palles curtes
per veure qui ho pagará;
i a m' el capità del barco
la mes curta li toca.

— Capità mal Capitaine,
tu pla m' les has de pagar;
que t'is m' tens tota la culpa,
si a terra no i pot entrar.

— ¿Qui vol se' l gallardo mosso
que la vida m' vol salvar?
— Li'n daré una de mes filles,

157
que la podrà ben triar:—

— Jo vull se' t' gallardo mosso,
que la vida m' vull salvar;
que avui es Santa Maria,
i ella m' aconortarà:—

— Puja a dalt, gallardo mosso,
tu a la grua has de pujar:—
Enom ne farà a mitja grua,
el jove i posa a plorar.

— ¿Que ploràs, gallardo mosso?
i que t'hi acaba i tan plorar?—
— No veig mes que cel i aigua,
i anco' a mi m' ha de matar:—

— Puja amunt, gallardo mosso,
mes amunt has de pujar:—
Enom n'es al cim de la grua,
el jove i posa a escoltar.

— ¿Que escoltar, gallardo mosso?
i que t'hi acaba i escoltar?—
— sento veus de Barcelona,
que m' dinen qui hem de pregar:
— Ton veus de Santa Maria,
qui es la que m' ha de salvar;

158
que socorra als que la invocan,
i sempre 'ls socorrerà'. -

- Preguem tots, gallardo mosso,
tots plegats hem de pregar;
que no m tens pas tu la culpa,
si a terra no's pot entrar. -

Poca estona fa que pregar,
i el jove i posa a cantar:
cantava cançonetes noves;
les més boniques que hi ha.

- Que cantas, gallardo mosso?
i que t'hi acaba in tan cantar? -

- Veig les costes de Marsella;
veig les montanyes i el pla.

- Cantem a Santa Maria;
no deixem mai de cantar;
"que socorra als que la invocan,
i sempre 'ls socorrerà'."

- De Turió fins a Marsella,
Barcelona i Gibraltar;
qui navega i no la invoca,
no pot ser bon Català. -

159
Nota. Aquesta canço se canta tam-
bé fora a Vianga. A la tornada
se refereixen a Turon (Tours) i
tal vegada i hauria de referir a
Tolon, lo mateix que en el
títol de la canço.

Batedors d'Abella.

160

canço de batre.

(♩ = 84)

Handwritten musical score for 'Batedors d'Abella'. The score is written on six staves. The first staff is a treble clef with a key signature of one flat (B-flat) and a 3/4 time signature. The tempo is marked as (♩ = 84). The lyrics are written below the notes. The music is in a simple, folk-like style with many eighth and sixteenth notes. The lyrics are in Portuguese and describe the 'Batedors d'Abella' (the beaters of Abella).

U- na can-ço-ne-ta
no-ra can-tant vos la di-ré
jo, de dos ba-te-dors d'Ab-e-lla, que han
ri-am d'a-nãa re-co, — a-
deu, ba-te-dors d'Ab-e-lla, a
ba-tre nobi tor-neu no. —

~ Batedors d'Abella. ~

Una cançoneta nova
cantant vos la dire' jo,
de dos batedors d'Abella,
que hauríam d'anà a recó.

- Aden, batedors d'Abella;
a batre no hi torneu no. -

L'un d'ells n'es En Pere Rei,
que'l seu nom no s' nega no:
l'altre si se'n diu Manel,
el pastor de l'an Batlló.

De tots els Copters que baixen,
el nostre n'es el milló;
que ls altres si fan batuda,
no n'hauríam de fer no.

Al entrant de la batuda,
tot ne son roses i flors;
i al sortint de la batuda,
tot ne son llantos i plors.

Cuan se ve a encoplar les eugues,
encoplar no'n saben no;
que En Rei mai ha fet tal cosa,

162
i molt menys el Pastor.

Pel collar les encoplaress,
no s'es vist cosa pitjor;
que si el nostre no'ls avisa,
s'escanyan l'enga millor.

Miran el gra de la espiga,
ni la espiga del canó,
no mes que de quatre garbes,
i encara a cops de bastó.

No saben menar les engues,
guiar-les ni res d'airós;
que elles son les que comandan,
sempre per un sol cantó.

Cuan el nostre les agafa,
totes van d'allò millor:
un sol pic de purriagues,
i dictant una cançó.

Tornada.

Atles, bateadors d'Abella;
a bate no hi torneu no.

Notes. Aquesta cançó la cantam a
Nianya tot batent i també fent

altres feires agrícoles. També
la canten amb la tonada de
"els estudiants de Ridaaura," i
també amb la de "Flor de Vila-
bertran".

164

~ Mort d'En Pau Givert. ~

(♩. = 40)

U-na can-so' vull can-

tar no hi ha molt que s'es di-

ra - - - da; tre-ra n'es d'En Pau Gi-

vert que molt temps ha fet de

Ma-dre. A-par-teu, Nois, a-par-

teu, fur-tets i ma-les pa-rau-les.

~ Mort d' En Pau Givert. ~

Una canço vull cantar
no hi ha molt que s'es dictada;
treta n'es d' En Pau Givert
que molt temps ha fet de lladre.

- Aparteu, mois, aparteu,
furtets i males paraules. -

Si l'agafaren ballant
aqui dalt a la montanya,
a una Capella que hi ha,
que es molt rica i molt honrada.

Se n'hi fan molts gran aplecs
per Sant Antoni de Pàdua;
i En Pau Givert hi ha pujat
per ballar quatre sardanes.

Mentres les està ballant
allà al bell mitg de la plassa,
me li'n suken tres fadrins
dels de la ronda volanda.

L'un li desplaça l'fusell,
l'altre li desplaça l'sabre,
l'altre li posa ma al coll:

166
- Pau Givert, no te'n escapas. -

A Barcelona l'han dut,
que fa temps que l'esperabam;
i l'han penjat al Carnet,
com hi penjau tots els lladres.

- Pau Givert, puja aquí dalt,
puja aquí dalt de la escala: -
cuau n'ha arribat al bell cim,
vol enraonà amb sa Mare.

La seu Mare si ha acostat
per sentir les seus paraules;
que en secret les hi vol dir,
perque ho senti ella i cap altre.

Cuan la ve al bell costat seu,
li clava gran carpalada,
que una orella li segueix,
i cau al mitg de la plassa.

- Que us penjim al costat meu,
Mare lletja sense entranyes:
la culpa la teniu vos,
si sou lladre i renegaire.

- Cuan jo n'era petitet,
tan que els llibres m'agradaban,

- que ara 'm fora Capella,
o be Frare dels del Carmel.
- Un dia que amb nos companys
vaig robar creque magranes,
vos ens ho varen aplaudir
amb una forta rialla.
- Un dia que per descuit
vaig di' una mala paraula,
vos me varen fe' un petó,
un dels petó a cada galleta.
- Si m'haguessiu corretgit,
com a vos vos pertocaba;
ja mai hauria sigut
ni lladre ni renegaire.
- Ai! Mares que teniu fills!
si pensés que ls estirabau,
mirés si ls hi corretgiss
furtets i males paraules.
- Aparteu, nois, aparteu,
furtets i males paraules;
que amb aquests jo so arribat
a ser lladre i renegaire.

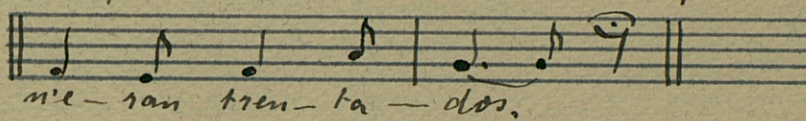
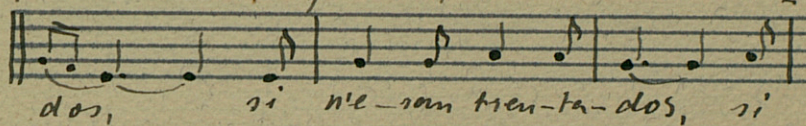
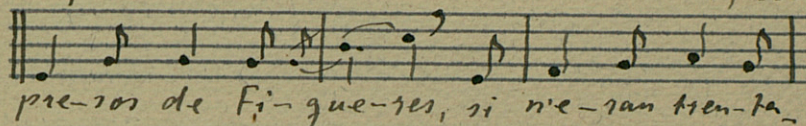
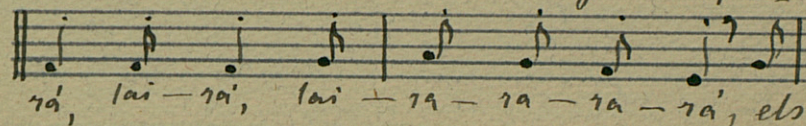
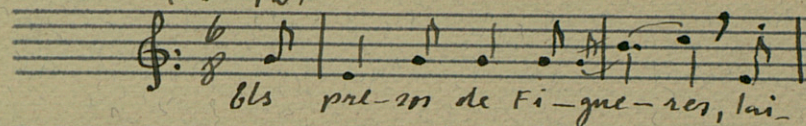
158
Notes. Aquesta canço' se canta forsa
a Viçança. Alguns per comptes de
la tornada que posem hi posem
aquesta:

Adressiam Pau Gibert,
Contrabandista al' Espanya.
Altres hi posem aquesta:

Mal usar no pot durar,
la justícia mai se cansa.
Evan volen significar que algu
na persona dolenta ha fet moltes
maldats, diuen: "No ha fetes mes
que en Pau Gibert."

~ Els presos de Figueres. ~

(Al. = 92)

~ Els presos de Figueres. ~

Els presos de Figueres
- Lairà, lairà, lairarararà,-
si n'eran trenta olos.

Els canten i s'alegren
dictant una cansó;
la cansó que dictaban
n'és la d'un oimador:
la donna se l'escolla
de dalt del seu balcó:
quan ells se'n entalarien
retirant la cansó.

- Cantèis, cantèis, los presos,
no quedèis per mi no. -

- Com cantarem, senyora?
no podem de tristor:
dema' fan tres setmanes,
soms dins de la presó:
dema' fan tres setmanes,
de pa no n'hem vist no:
dema' n'és un dissapte,

178
i'ns matarien a tots:
i com cantarem nosaltres
si se'ns glassan els mots? -
- Cantem, cantem, los presos,
cantem cirla, cursó;
jo demanaré al Pare,
que us obri la preso. -
- Ai! Pare, lo meu Pare,
vos vull demanà un do. -
- Ai! filla, Margarida,
i que vols que t'donqui jo? -
- El do que jo voldria,
les claus de la preso. -
- Ai! filla, Margarida,
no les puc dona' nr. -
- Ai! Pare, lo meu Pare,
no'm penjen l'aimadò. -
- ¿Quin es, Margaridoia,
quin es ton aimadò? -
- És el mes jove i guapo,
es el mes petitó. -
- Ai! filla, Margarida,

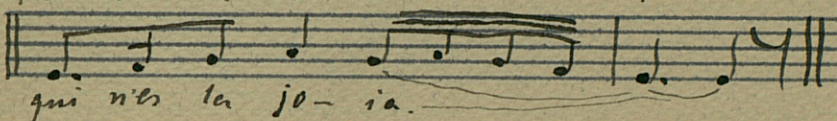
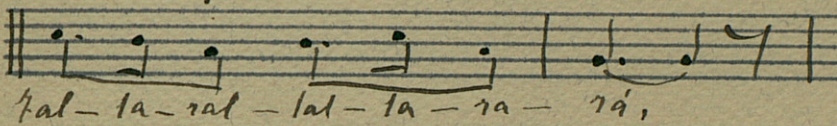
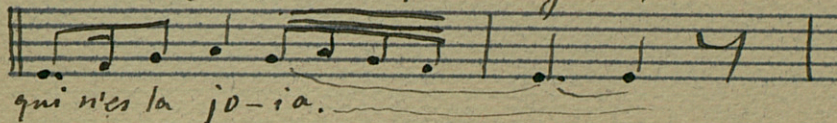
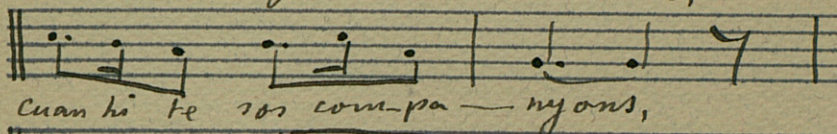
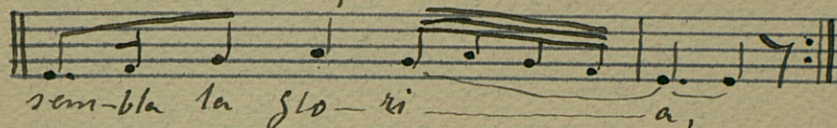
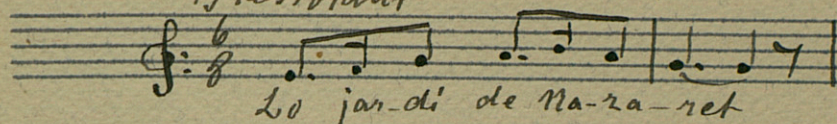
172
serà 'l primer de tots. -
- Si 'm penjen a 'M Celdoni,
penjeume a 'm a mi i tot;
i a cada cap de forca
presenti un ram de flors.
- Així's enan la gent passi,
diràn: "Deu la perds'":
s'es penjada una nina,
per salvar l'aimador. -

mentres dormia 'l Pare,
les claus agafé jo;
i obrí ben be les portes
de tota la presó.

- Marxeu, marxeu, los presos,
no us torbéu gaire no;
fugiu cap a montanya,
a dictar la causó:
anèu a la mes alta,
que no us hi trobin no;
que si 'l Pare us trobaba,
me matará a mi i tot.

123
~ Lo jardí de Nàraret ~

Bressolant

174

~ Lo jardí de Nazaret. ~
(Jacinta Verdagues Ptre.)

Lo jardí de Nazaret
sembla la Glòria,
enau hite sos companyons,
qui n'es la joia.

O! qui fos infant com ells
i de la colla!

Ja se'n posan a trescar
com papellones,
tot cercant de flor en flor
la més hermosa.

Qui cerca lo gessami,
qui la lliroia,
estrelletes del verger
blanques i grogues;
qui cerca, safir del prat,
un bri de jonça.

Lo petit cull lo clavell,
lo gran la rosa,
mes Jesús lo lliri blanc

que 'l cor li robe,
 Amb les flors del alpes nins
 ne fa una tala
 i, servintli de lligam
 la corretjola,
 a sa mare in fa present,
 que es a la porta
 fent rajars argent en fil
 de la filosa.

La verge pren lo ramell
 i al qui li dona,
 i ses galtes i son front
 plorant a clora,
 del jardí del seu amor
 lliris i roses.

Los noiets al seu voltant
 fan la rodona,
 se senten cantar aucells
 entre la brosta,
 i d'algun auell diví
 citara dolça.

Lo jardí de Nazaret

sembra la gloria.

Notes. La tonada precedent ha sigut recollida a Vianya amb la acostumansa a tal-larajan tot resolant les criaturestes.

Formbi l'he sentida cantar amb la lletra de M. Jacint que transcriu, però sense abandonar tampoc totalment el tal-lareig, de la manera següent:

Lo juroli de Maracet
sembra la gloria,
com hi he vos companys,
qui n'ies la joia;
- Tal-larat tal-lararai -
qui n'ies la joia.

Catarina.

(Al. = 46)

Al- ont es la Ca-ta-ri-na que
 no es a-~~qui~~ ~~per~~ so - par? N'es
 a - na - da a la ri - be - ra de -
 re - qui - de tor - na - ra. Ai!
 Ma - re de Deu del Car - me, vol
 queu - nos a - co - nor - tar.

Catarina.

- Aant es la Catarina
que no es aquí per sopar? -
- N' es anada a la ribera,
desseguíola tornaria. -
- Ai! Mare de Deu del Carme,
volgueses aconortar. -
- Que hi pot fe' allà aquestes hores,
que trigui tant a arribar? -
- Avui m' hem passat bugada,
i ella la ha anada a rentar. -
- Això jo no ho puc pas creure ho:
ja fa estona que no es clar:
malhaja la Catarina,
ja haurà anat a murmurar. -
- La bugada era molt bruta,
molt s' havia de rentar;
desseguí venen les Pasques,
i molt nets habem d' anar. -
- Ja estic retip d' esperarla,
jo no m' puc pas aguantar. -

179
ai! si jo arribo a trobar-la!
ai! si la arribo a trobar! -

Don Pare agafa el gambeto,
i un garrot a l'altra ma;
si troba la Catarina,
ben cert que la matarà.

Encom m'es al pla de l'escala
Catarina va arribar:

ja li'n clava garrotada;
mitg morta la va deixar.

- Ai! Pare, lo meu bon Pare,
i perquè ainsí m'heu de pegar? -

- perquè m'portas la deshonra;
i així avui s'ha d'acabar.

- Tu passas hores i dies,
no fent mes que murmurar:
criticar tot lo de casa,
i fins lo de mes enllà. -

- Ai! Pare, lo meu bon Pare,
vos han volent enganyar;
soleta rento la roba,
soleta l'he de rentar. -

La Mare n'es a la cuina,
que no fa sino plorar:

- ai! filla, la meua filla,
si jo 't pogues ajudar! -

- Deixa estar la Catarina,
no t'acabis de matar:

nosaltres tenim la culpa,
si no era aquí per rapar. -

- Ai! Mare de Deu del Carme,
volgueunos aconsortar;
obriunos els ulls i orelles,
per veure i per escoltar. -

Fornada.

- Ai! Mare de Deu del Carme,
volgueunos aconsortar. -

Divino.

481

(♩ = 126)

Handwritten musical score for 'Divino'. The score is written on five staves. The first staff begins with a treble clef, a 3/8 time signature, and a tempo marking '(♩ = 126)'. The melody is written in a single line. The lyrics are written below the notes. The score includes various musical notations such as eighth notes, quarter notes, and rests. There are also some markings above the notes, possibly indicating fingerings or breath marks. The lyrics are in a mix of Latin and German. The score ends with a double bar line.

Por-tal de Bet-lem — por-
tal molt dit-vós, por-tal de Bet-lem — por-
tal molt dit-vós. N'hi ha nar-ent — un
hö-me molt alt i dis-post, ge-
sús, molt alt i dis-post.

Divino.

Portal de Betlem
portal molt dibreós.
N'hi ha nascut un home
molt alt i dispost,

-Jesús-
molt alt i dispost.

Pels altars se posa
per darnos amor:
als que estàn en gràcia
los dona 'l seu cor,
i als que no hi estàn
un foc riguros.

La nit de la Cena
n'es nit de tristor,
i amb els seus deixebles
va sopà 'l Senyor.

Mentres que 'n sopaban
feu esta rao:
-algún de vosaltres
me serà traïdor.-

Ja'n respon'sant Pere:

- no ho seré jo no.

Respon'sant Joan:

- jo tampoc, Senyor.

També respon'sant Judas:

- i pot ser seré jo? -

- Vesten, vesten, Judas,
cumplint la intenció. -

Jesus se'n va al Hort
a fer oració:

sua sang i aigua
nostre Redemptor.

Mentre oració feia,
ven vení 'l traidor.

L'agafan i 'l lligan
amb uns forts cordons,
i a Pilat lo portan,
el Governador.

Pilat lo condemna
a uns cruels assots,
corona d'espines
voltada de joncs.

Per mostrar al poble
 l'han tret al balió,
 i una canya seca
 han dat al Senyor.
 Una creu pesanta
 li fan portar al coll,
 i fa caure a terra
 lo Senyor del Mon.
 Carrer de amargura,
 carrer de tristor;
 sa Mare l'encontra
 al nostre Senyor.
 Verónica Santa
 li fa compassió,
 i amb una tovalla
 l'aixuga 'l suor,
 quedantli la cara
 de nostre Senyor.
 Jesús torna a caure,
 no pot seguir no:
 l'aixeccan amb rabia
 els cruels saions.

Blogaren un home
 que's deia Simón;
 Simón Cireneu
 ajudà al Senyor.

La Mare seguia
 plena de dolor.

- Aont aneu, Mare, ?

¿ aont aneu, Vos ? -

- Al Monticalvari

a morir amb Vos. -

Nota. Aquest "Divino" se canta for-
 so a Vianga la Setmana Santa,
 alternant-lo amb "La Passió."

El dimoni escuat.

186

(♩ = 96)

Handwritten musical score for a piece titled "El dimoni escuat." The score is written on a single staff with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a time signature of 6/8. The tempo is indicated as (♩ = 96). The lyrics are written below the notes in a cursive hand. The piece consists of 18 measures, ending with a double bar line and a repeat sign. The lyrics are: "A din-tre d'un es-ta-ble nas-qué lo je-su-cret, nu-et, nu-et, d'una her-mo-sa don-se-lla, tot ca-re-gat de fret, nu-et, nu-et, tot ca-re-gat de fret." The word "fret" is written as "fret" in the original score.

A din-tre d'un es-
ta-ble nas-qué lo je-su-
cret, nu-et, nu-et, d'u-
na her-mo-sa don-se-lla, tot
ca-re-gat de fret, nu-et, nu-
et, tot ca-re-gat de fret.

El dimoni escuat.

A dintre d'un estable
nasqué lo Jesuset,
-nuet, nuet,-
d'una hermosa donzella,
tot carregat de fret,
-nuet, nuet,-
tot carregat de fret.

Los pastorets hi anaren
per veure' l'noi petit,
-jo 't flic, jo 't flic,-
un bou li presentaren
i un xai molt ainegit,
-jo 't flic, jo 't flic,-
i un xai molt ainegit.

Josep i Ma Maria
hermosos com Raquel,
-de dalt del Cel-,
son fillet els hi ensenyan
mes bonic que un estel,
-de dalt del Cel-,

188
mes bonic que un estel:

Los pastorets al veure'l
se'l menjan a pretens,

- que'n son de bons!-,
i el Ben, posantse a riure,
los omple de ses dons,

- i que'n son de bons!-,
los omple de ses dons.

A les hores s'airecan
i s'posan a ballar,

- si oïda!, si oïda!-
fluviols i tamborins
alegres fan sonar,

- si oïda!, si oïda!-
alegres fan sonar.

Josep que alli al pesebre
s'estaba acurrucat,

- catrac-catrae-
veient que tothom balla,
també s'hi ha posat,

- catrac-catrae-
també s'hi ha posat.

Maria se l'contempla
 al Jais son company,
 - pum-pam, pum-pam -,
 que sembra veure a un jove
 padri de vintius any,
 - pum-pam, pum-pam -,
 padri de vintius any.

Passata per la cora
 un olimoni esuat,
 - carat, carat! -,
 sentint tanta gatzara,
 a dintre s'es ficat,
 - carat, carat! -,
 a dintre s'es ficat.

Los pastorets al veure l'
 se li tiran demunt,
 - patum, patum -;
 i totes li'n mesuram,
 que l'oleian mitz difunt,
 - patum, patum -;
 que l'oleian mitz difunt.
 Sant Josep li'n capola

tot el seu gros bastó,
 - de tan tacó -;
 Maria amb la filosa
 li'n cura la coisô,
 - de tan tacó -,
 li'n cura la coisô.

Per fi surt el dimoni,
 amb tot i esser l'ivern,
 - bastant calent - :

i diu que no cal moure's
 de dintre del Infern.
 - bastant calent -,
 de dintre del Infern.

Al trobarse amb els altres,
 ell tot los hi ha contat,
 - d'aquell ruiscat - :

i diu que es la filosa
 lo que mes l'ha escalfat.
 - d'aquell ruiscat - ;
 lo que mes l'ha escalfat.

Nota. Aquesta cançó fou enviada
 de Viladrià.

La enamorada.

191

(♩. = 60)

So - la no a - ni - re a l'ai - gua,
so - la no a - ni - re, no; so - la no a -
ni - re a l'ai - gua sen - sed men ai - ma -
dor. Vi - la llo - re - ta le - ta
Vi - la llo - re - ta lo

La enamorada.

Sola no aniré a l'aigua,
sola no aniré no;
sola no aniré a l'aigua
sense 'l meu amsador.

— Vila Lloreta leta,
Vila Lloreta lo. —

Jo m'agapo los cantis
cap a la fant majò:
mentre 'ls cantis omplia
veig venir l'amsador.

— Den vos quart, Vilareta, —

— Den vos quart, Vilars, —

— Den vos quart, Lloreteta, —

— Den vos quart, Lloretó. —

— Si m'volguessiu dar aigua,
que tinc set de debo. —

— Preneu-ne tot el cantí,
preneu-ne 'l cantiró. —

mentres l'aigua bebia,
tota d'un traquillo,

arribam el meu Pare,
i el meu germà majò.

El germà porta un sabre,
el Pare un bon bastó;
me 'n clava bastonada
per sobre del gipó.

Donc un pas enderrera,
caic allà en un recó;

-ai! Pare lo meu Pare,
i quin mal mereixo jo? -

-Filla la meua filla,
i com tens tants aimadòs? -

-ai! Pare lo meu Pare,
no 'n tinc pas sino dos:

-L'un d'ells me fa de sastre,
l'altre de tencidò;

l'un tenceno i ens l'altre,
per ferme un bon gipó. -

Jo aniré a la ribera
a collir un ram de flòs,
i 'ls donaré la paga
pel treball de tos dos.

194

Faig un ram de violes
de les de mes olor;
dono les flors al sastre
i al teixidor i amor.

Tornada.

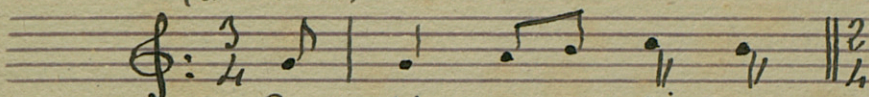
- Vile Llorete leta,
Vile Llorete lo. -

Notes. Aquesta cançó també ha
sigut recollida a Viarça, on
la canten molt els fadrins en
les fines del camp, i especial-
ment al segar i batre.

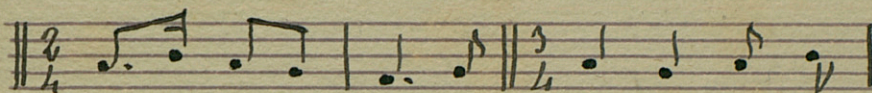
Ordinàriament la canten se-
parant cada posada, sense repetir
els últims versets de la prece-
dent, els quals alguns els repe-
teixen avans de la tornada, o en
comptes de la mateixa tornada.

El Noi de Cardona

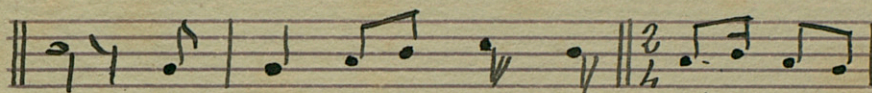
(♩ = 126)

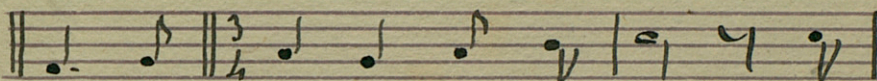
Per di - ver - tir mes

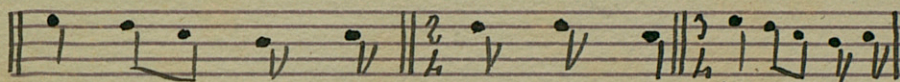
pe - - - nes, sos - pirs, llan - tos i

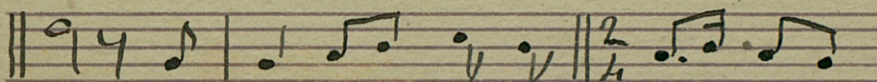
plor, me'n de - ter - mi - no un di -

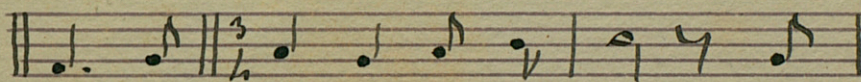
-a die - tar u - na can - to, to -

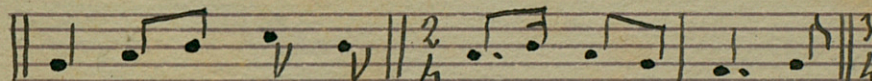
bres d'u - na ni - ne - ta, i lo que m'ha pa

rat. Cre - guen que es mort en vi - - -

da qui vin e - na - mo - rat, cre -

guen que es mort en vi - - - - da qui

vin e - na - mo - rat.

El Mai de Cardona.

Per divertir mes penes,
sospirs, llantos i plors,
m'en determino un dia
dictar una cansó,
sobre d'una nineta,
i lo que m'ha passat.
Creguen que es mort en viola
qui viu enamorat.

A ella no la anomeno
perque no li'n se 'l nom;
habita una gran casa
vora Salt-de-Colom;
dintre de Pare i Mare,
de germans i Parents,
que dintre son llinatge
s'hi cria un tal clavell.

Els braguers quan passen
per bany al caminral,
pel camí de Cardona
quan van a buscar sal,

197
si la m senten que canta,
no 's cansan d'escoltar;
que sembla una sirena
que surt de dins del mar.

Pena com n'és la meua
no n'hi ha pas de pitjor,
jo no trovo sossego,
tal és ma afició;
no reposo de dia,
ni puc dormir a la nit;
i al matí quan me llevo,
n'estic tot afligit.

Soc puinat de mos pares,
de mos germans també;
no volen que la tracti,
ni que li'n digui res:
me té la sort guanyada
jo hi tinc lo cor vençut;
dels treballs que jo passo,
ne soc molt poc plangut.
Si jo me caso amb ella,
els meus no hi venen be;

volen beure 'in ole casa,
 no 'ns volen donar rē;
 d'alli on jo hi he passada
 tota ma juventut,
 treballant nit i dia
 mes de lo que he pogut.

Jo ja 'm tinc una cabra
 i un burro a mitz-gony,
 com n'és tan galeu burro
 be me 'l comprariau prou;
 ja me is donan sis lliures,
 menes tres sous i nou;
 per pasta' una vegada,
 penso que 'm tindrem prou.

Un dia lo meu Pare
 n'estaba enquimerat;
 perquè era a casa d'ella,
 retiraba un ric tart:
 cuom vaig arriba' a casa,
 me 'n volia pegar;
 la trista de la Mare
 s'afanyaba a plorar.

Selavors el cor se m'obria,
 se'm trenca de dolor;
 als seus peus m'agenollo,
 li'n demano perdó;
 perdoneu lo meu Pare,
 lo que us he agraviat;
 que de tractes amb ella,
 per mi ja està acabat.
 De jamai mes tractarla
 m'he fet el pensament;
 vull creure Pare i Mare,
 i ser obedient:

si no ho he fet fins ara,
 ja m'he reconegut,
 que havia viscut ceg,
 tota ma juventut.

M'he cobrada la vista
 sense fer cap remei;
 encara que la vegi
 ja se fer com aquell:
 que a mi no m'acomodan
 ganivets de dos tall,

que si no s'hi va alerta,
podríem fer molt mal.

No sé com s'es tornada,
que avans poc era així;
a tots els padrius nota,
principalment a mi.

Si acàs t'he agravada,
ja t' demano perdó;
no ploris ni suspiris,
si canto la canço.

No canto per malícia,
ni per fer-te plorar;
que canto per distreure'm
de lo que'm va passar.

N'eram per Carnestoltes,
prou me recorda a mi;
aquell dia a cà beva
lo que'm va succeir.

La canço està dictada,
prou d'escrita no n'és,
que me faltat de ploma,
de tinta i de paper.

Ja li'm manaré pressa,

204
per ferla escriure arreu,
i la enviaré a Berça
com passaro' l' correu.

Notes. Aquesta canço' ha sigut també
recullida a Vianya. Amb la mateixa
tonada n'hi cantem també una al
tre que intitulan "Penediment"; la qual
té un argument ferra semblant, i
acaba d'aquesta manera:

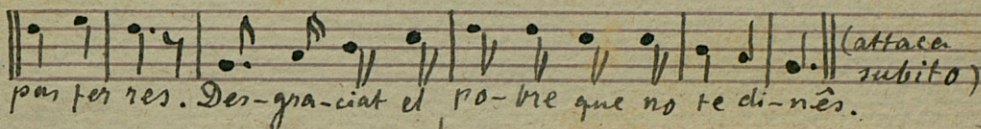
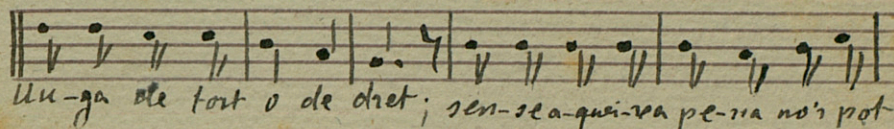
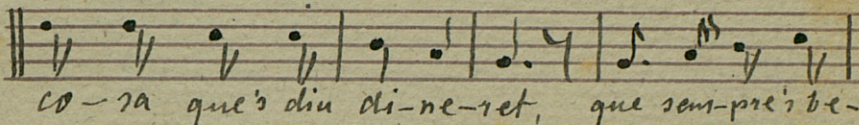
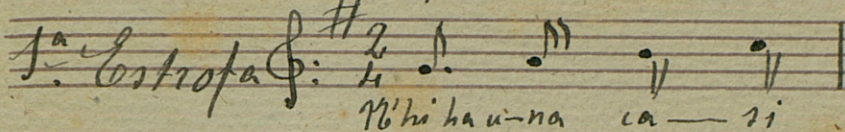
me'n vaig cap a la Iglesia
dels Pares Caputxins;
com ton han piadosos
ja 'ls trovo tots a dins.
Al primè amb qui m'encounter,
el Pare Guardia,
dic: Pare lo bon Pare,
jo m'he de confessà.

Quan surto de la Iglesia,
ja tot m'es diferent;
ja res del mon m'apena,
ja estic sempre content.

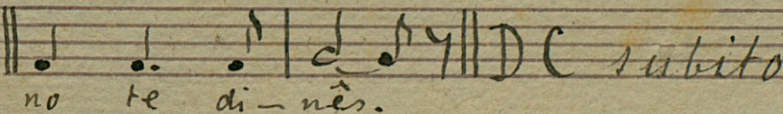
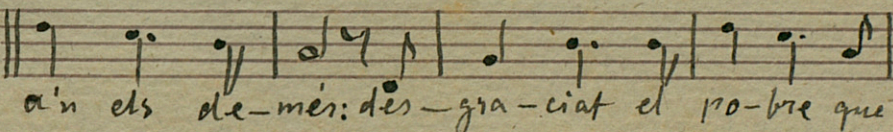
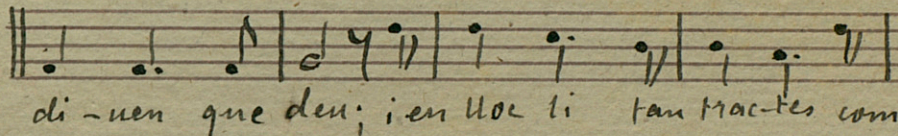
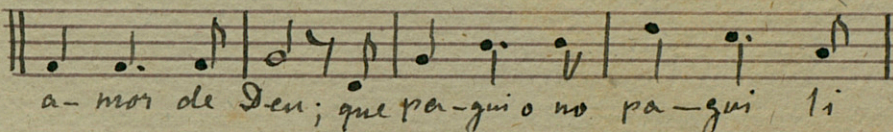
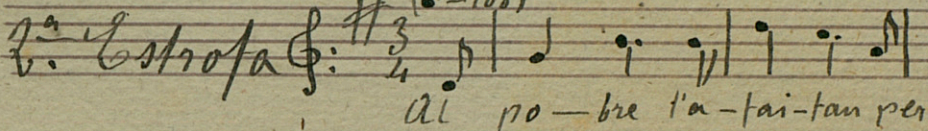
Desgracies del pobre.

202

(♩ = 116)

(♩ = 108)

Desgracies del pobre.

Me' hi ha una casi cosa
que 's diu dineret,
que sempre 's belluga
de tort o de dret;
sense aqueixa ~~casa~~ pesa
no 's pot pas fer res.

- Desgraciat el pobre
que no te diners. -

Al pobre l'apaitan
per amor de Deu;
que pagui o no pagui
li diners que deu;
i en lloc li fan tractes
com a'n els demés.

- Desgraciat el pobre
que no te diners. -

Perque soc un pobre,
m'aguaita tothom;
si surto de casa,
ja m'prenen el nom;

i la mes petita
se 'm emportan pres.

- Desgraciat el pobre
que no te dinès. -

Me'n vaig a la fleca
per comprarne pa,
ne surt la mestressa
i diu que no n'hi ha;
les lleïres son plenes,
que no n'hi cap mes.

- Desgraciat el pobre
que no te dinès. -

Vaig a la taberna
per comprarne vi,
ne surt la criada
diu: "no us puc servi^{ir}";
les botes son plenes
d'Ampurdà i Jerez.

- Desgraciat el pobre
que no te dinès. -

Me'n vaig a càl sastre,
per ferme un vestit;

tot prenent la mida,
ja aneeen el dit;
sols per fer les calses,
ja hi estàn un mes.

- Desgraciat el pobre
que no te diners. -

Ara me'n son curtes
de dalt i de baix;
ara me'n son llargues
mes que'l meu calaix;
desseguet s'esquinçan,
que semblan papès.

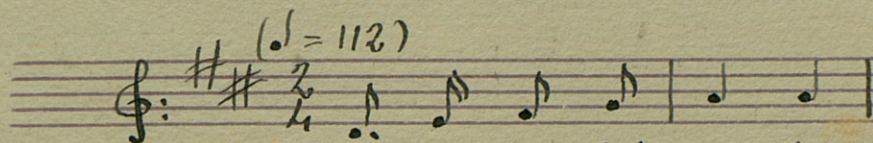
- Desgraciat el pobre
que no te diners. -

El gec i la armilla
casi son igual;
malvinatge'l sastre,
no fa mes que mal:
m'ha esgarrat les calses
i tot lo demés.

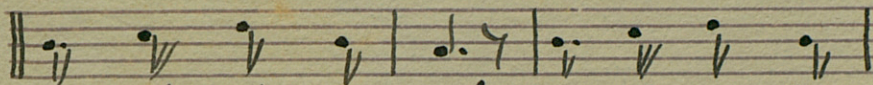
- Desgraciat el pobre
que no te diners. -

Notes. Aquesta canço també ha si-
 gut recollida a Viança. És també
 canço de treball, i van alternant
 les dues melodies en les diferents
 posades. És allà també molt gene-
 ral l'adagi: "Ara me'n son entre-
 aia me'n son llargues -: malvinatge
 el sarke - m'ha enganyat les calces";
 per a donar a entendre la volubi-
 litat d'alguna persona, i també
 la dificultat de que dos s'arri-
 bin a entendre sobre alguna cosa.

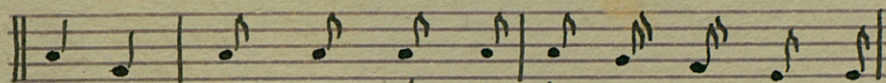
El cabal del sastre.

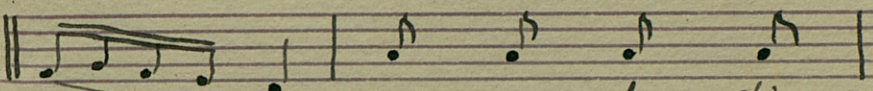
El ca-bal del sas-tre

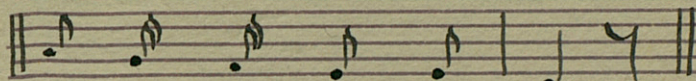
jo us di-re' quant val; un di-ner l'a-

gu-lla, i un son el di-dal; di-ri-de-ta un-

de - - - ta, i un son el di-

dal, di-ri-de-ta un-dal.

~ El cabal del sastre. ~

El cabal del sastre
jo us dire' quant val:
un diner l'agulla,
i un sou el dietal;
- dirideta undeta -
i un sou el dietal,
- dirideta undeta. -

Quatre rals la planxa,
mitja cana un ral,
cinc les espisores
que es lo que mes val;
- dirideta undeta -
que es lo que mes val,
- dirideta undeta. -

Sastres n'eran sastres,
els que amaba jo;
i el que mes amaba,
n'era bon fanicó;
- dirideta undeta -

209
m'era bn Janicó,
-dirideta undó.-

Se'n va anà a la guerra,
per damne tristó;
se'n va anà a la guerra,
cap al Prago;

-dirideta undeta,
cap al Prago,
-dirideta undó.-

Jo soc matinera,
a escombrà 'l balcó,
tota descalçeta

i en cos de gipó;
-dirideta undeta,
i en cos de gipó,
-dirideta undó.-

Mentre s'escombraba,
veig vení un minyó,
que pel seu aspecte
sembla bn Janicó;
-dirideta undeta,
sembla bn Janicó,

- dirideta undò.-

- D'on veniu, gran jove?
d'on veniu, minyo? -

- Jo vine de la guerra
aprop d'Uragò; -

- dirideta undeta,
aprop d'Uragò,

- dirideta undò.-

- I vos donzelleter,
i qui es voste aimadò? -

- es també a les armes,
i's dius fanicò; -

- dirideta undeta,
i's dius fanicò,

- dirideta undò.-

- Fan de temps que es fora
cap al Uragò,

no he tingut cap carta,
ni'n se res de bo; -

- dirideta undeta,
ni'n se res de bo,

- dirideta undò.-

- Jo us ne porto noves;
 prou que t' conec jo:
 s'es cassat aimia;
 casseus-e aimadô,
 - dirideta undeta,
 casseus-e aimadô,
 - dirideta undô.-

Se in gira al esquena,
 se in posa a plorâ;
 se in entra a la cambra,
 i al llit se in tira;
 - dirideta undeta,
 i al llit se in tira,
 - dirideta undâ.-

Entra la seu Mare
 per la consolâ:
 - no ploris, Maria,
 que t' volem casâ;-
 - chrideta undeta,
 que t' volem casâ,
 - dirideta undâ.-

- No 'ns parlem de joves,
ni de festejâ;

vull que vingui un Frare,
que 'm vull confessâ;

- dirideta undeta, -
que 'm vull confessâ,
- dirideta undâ. -

- Vingui ben depressa,
no 'm puc esperâ. -

Quan ja es confessada,
pert s'enraonâ;

- dirideta undeta, -
pert s'enraonâ,
- dirideta undâ. -

Quan el frare marce
s'ha de combregâ;

quan es combregada,
s'ha d'extremunciâ;

- dirideta undeta -,
s'ha extremunciâ,
- dirideta undâ. -

Ja es extremunciada,
i al instant finâ;

cineís que finaba,
Jernicó arriba;

-divideta undeta,-

Jernicó arriba,

-divideta unda.-

Al veurela morta,

també i desmaia;

dona un par en rera,

i allí va quedâ;

-divideta undeta,-

i allí va quedâ,

-divideta unda.-

Una sola cairela

los va amortalâ;

i un sol enterraire

los va anâ a enterrâ;

-divideta undeta,-

los va anâ a enterrâ,

-divideta unda.-

Notes. Aquesta canço ha sigut tam-
be recollida a Viçanya.

Desengany del peccador.

286

(♩ = 108)

Pe - ca - dor que con - ti -
nú - as en tes cul - pes i pe -
cats; ai! es - me - na la teu'
vi - da, no co - me - tis mes mal -
dats. Es - me - na i plo - ra, mi - ra que es
ho - ra, de no dor - mir; que la
Di - vi - na jus - ti - cia del que
dorm se fa sen - tir.

Desengany del pecador.

Pecador que continúas
en tes culpes i pecats;
ai! esmena la teu' vida,
no cometis mes maldats.

Esmena i plora,
mira que es hora,
de no dormir;
que la Divina justícia
del que dorm se fa sentir.

La causa que continúas
en les teus' iniquitats,
es pensar que Deu no usa
sino de beniginitats:

ai! apondera,
i considere
que Deu es just:
no deixarà la justícia,
per a cumplir lo teu gust.

El pensar que tens de viure
una vida de molts anys,

es causa que causa sempre
 a les ànimes molts danys:
 però t'enganyas,
 i molt te danyas
 en presumir,
 que no pugui de repente
 una mort del cel venir.

Dels homes pots amagar-te'n,
 però no ho pots pas fer de Deu,
 que per mes que tu t'amaguis,
 Ell es sempre al costat teu:
 allà al Judici
 culpes i vici
 tot escirà:

lo que tu tan amagabas,
 tot lo mon allí ho veurà.

Los pecats que comets ara,
 son llenya que aportaria
 al Infern per a cremarte
 quan allí dintre aniràs:
 es fista cosa,
 molt horrorosa,

gran disbarat,
portarse un metre la llengua
en que hauria d'esser cremat.

Montres que tu no t'apartis
de totes ocasions,
cauràs sempre in moltes culpes
entre mils confusions:

deus apartarte,
i retirarte,
sins cauràs

al Infern amb els dimonis
et aon mai mes n'enciràs.

El peccat es una corda
que lliga a tots molt estret;
fa tremolar als que man,
fa mà als que tenen pret;
tans com ne lliga
caps ne deslliga,
es molt cruel;

del Infern obren les portes
tancant totes les del Cel.

I l'Infern es com un montre

ple de rabia i de furor;
no perdona ric ni pobre,
ni riquesa ni tresor:

Dues i Marquesos
quedam encesos
amb llurs diners:

es un peccat que qui hi cau dintre
ja no'n sortirà mai mes.

O! si'h condemnats poguessim
retornar un rató al mon;
cada qual s'esmenaria
sens volguer esser segon:
que a porfía
quiscun voldria
ser el primer
en corregir les ofenses
fetes al Deu verolader.

mentres que hi continuas
dintre del peccat mortal,
no mereixas cosa alguna
de la vida celestial:
gran bogeria

es nit i dia,
 el presumir
 que ho col amb males obres
 ningú 'l puga aconseguir.

No esperis a penedirte
 al temps de la senectut,
 gastant en llibertinatges
 els anys de la juventut:
 qui no i esmena
 mereix gran pena,
 ni ho fa enau vol:
 per càstic al mitg del dia
 se li eclipsarà lo sol.

Dada que vas escotada
 mostrant espalles i pits,
 al Juferr vas condemnada
 on faràs horribles crits:
 desgraciada,
 desventurada,
 ¿com t'ho faràs?
 per no volguer tu cubrirte
 amb lo dimoni aniràs.

1210
Les donzelles immodestes
fan cause a joves i vells;
i si tots son ben culpables,
hi encara ho est molt mes que ells;
deus recatarte,
i retirarte,
sino comçarà
en mitj de penes eternes,
amb els que tu enganyaràs.

Pecador, ves molt alerta,
pecador, vivra com vius;
que ja tens la mort mes cerca
de lo que t' pensarà i dius:
no tens judici,
si en lo vici
te vols estar,
perque aixís entre dinsonis
per sempre hauràs de creuar.

Per aquests infames vicis,
amb que vius fan aferrat,
has d'esser sense cap dubte
al infern ben sepultat:

allí cremant he
 i abrasant he
 has de rabiar,
 veient que per una estona,
 per a sempre has de pensar.

Los pecats que has de cometre
 ja los te Deu tots contats,
 i si arribas fins al últim,
 tu seràs dels condemnats:
 es infelible
 e invencible,
 es verda d'eu
 que lo que Deu determini
 no pot mai desirar d'esser.

Lo salvant o condemnant
 perdre tot d'un sol instant:
 o sufrir com un diable,
 o gosar com un gran sant:
 gran bogeria
 es mit i dic
 no assegurar
 lo que perdut una volta

22^a
ja mai mes se pot guanyar.
Si tu anteriorment tinguessis,
no pecarias mai mes,
meditant aquestes coses,
que t' diuen tot tal com es:
t'esmerarias,
i plorarias
tots los instants
de la teua curta vida
per a arribar al descans.

Sabrias que Deu s'acomoda
en penar i premiar,
en els mèrits de les obres,
i no s' pot pas enganyar;
les obres pesa
amb gran finesa
i majestat:

en un ditroàs seràs el dia
que no hauràs fet cap pecat!

Com amic jo t'amonesto,
ferma'meu en feruorist,
haurà sempre la sen' Mare,

que no deixes estar mai trist;
 i persevera
 en la carrera
 del ben obrar,
 que tindrás la gloria eterna,
 i mai mes s'acabarà.

Notes. Aquesta cançó ha sigut tam-
 bé recollida a Vianga. Alguns me
 diuen "La peccadora", i es una de
 les que no fa gaire temps se can-
 tava ordinàriament el dia de la
 festa major, i altres festes princi-
 pals, al sortir del ofici, en forma
 de sardana o contrapàs. Presidia
 sempre el Sr. Rector, el qual per-
 to mateix era també el que dona-
 ba les ordres convenientes desde'l
 començament fins al últim.

Generalment avans de començar-se,
 el mateix Sr. Rector, acompanyat
 d'altres sacerdots i persones prin-

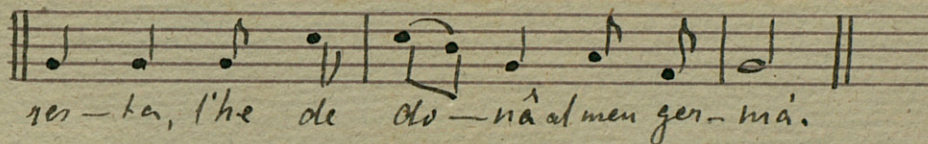
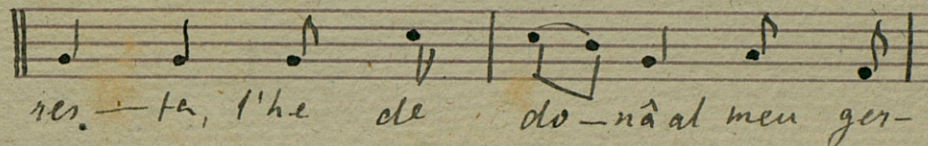
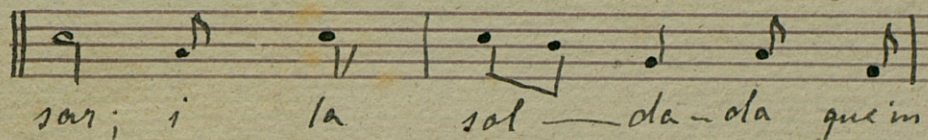
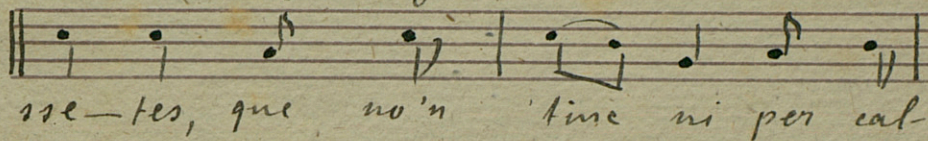
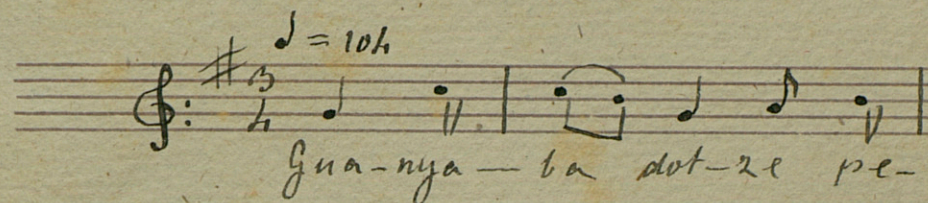
capals feien un ball pla donant
dues o tres voltes a tota la plasm.

Lo meteis feien els Pabordes i
Pabordesses avans de ballar la
sardana lluy, i també el Sr. Dat
lle i l'Escola' avans de comen
sar respectivament la 1.^a i 2.^a
part de les ballades de la bar
de. Actualment està casi del
tot perdut.

Aquest curs la cantaba una
captaire de Garsa al any 1915
la qual tenia uns 50 anys de edat

226

Desengany d'un mosso.

Desengany d'un mossos.

Guanyaba dotze pessetes,
que no 'n tinc ni per calçar;
i la soldada que 'm resta,
l'he de donar al meu germà.

La que menjo cada dia
caps tot dirche d'un otidat;
treballant mes que caps negre,
corrent mes que un animal.

Naske amo anco no es par viure:
jo no ho puc par aguantar:
ni hi ha ningú que ho aguantí:
ni frare ni capella.

El meu Pare m'explicaba,
que cuan ell era soldat,
tots els mossos s'atipaban,
servint molt diners guardat.

Ara ni 'l diné 'ns arriba,
ni 'ns podem mai atipar:
tan els petits com els grossos
no fem mes que gemegar.

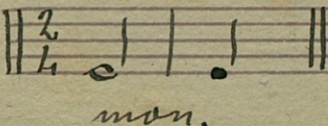
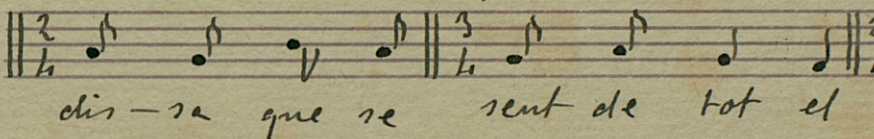
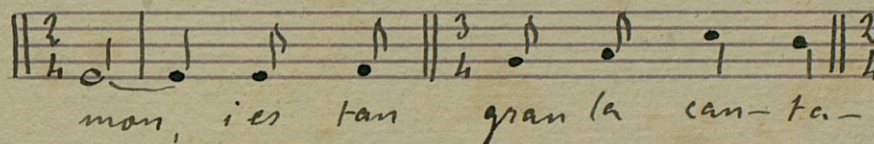
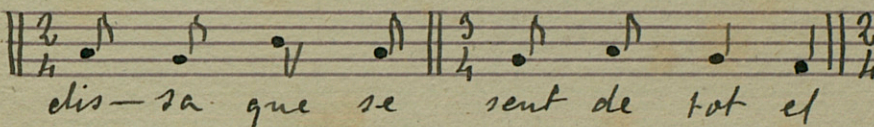
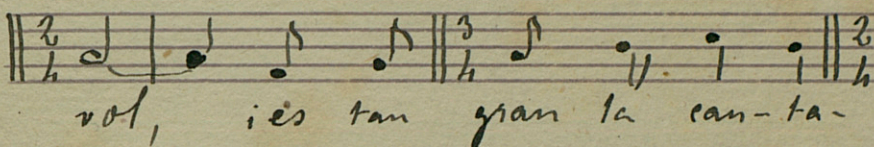
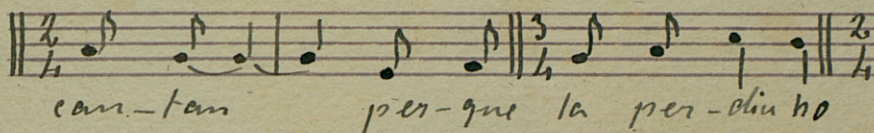
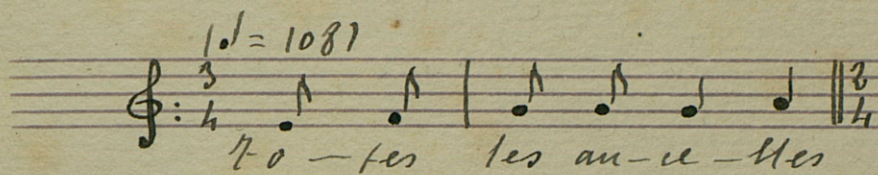
Morke amo casseuvos morro,
 que jo me'n vull fer soldat;
 me'n donem tretze pessetes,
 ben vestit i ben menjat.

Barretina i espadenyes,
 tot ben nou i flamejant,
 gec, armilla i calça llarga,
 i mitjons de temps tant.

Morke amo casseuvos morro,
 que me'nraig a esser soldat;
 ja no estic mes de miseries,
 ja estic ben desenganyat.

Notes. Aquesta cançó es també de Via-
 nça. Donen el nom de morro gros al
 principal de tots els morros, que ve a
 esser una mena de majordom, i per lo
 meteix sempre guanya una soldada
 superior a la dels morros petits.
 La paraula cassar la usen moltes ve-
 gades, com en la cançó, en el sentit de
 buscar o cercar. La cantaba al 1895
 una dona de Vilallonga del Ter que tenia
 uns 60 anys.

Gran cassera.

Gran cassera.

Fotes les aucelles cantan
perque la perdiu ho vol,
i es tan gran la cantadissa
que se sent de tot el mon.

Una matinada fresca
me 'n vaig a cassar pel bosc,
i en lloc no hi puc trobar cassa
sino un petit ull-de-bou.

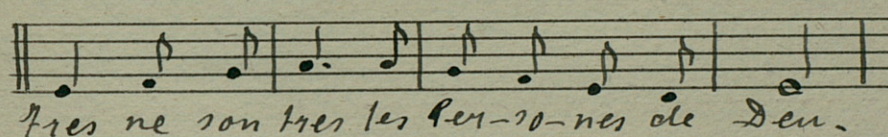
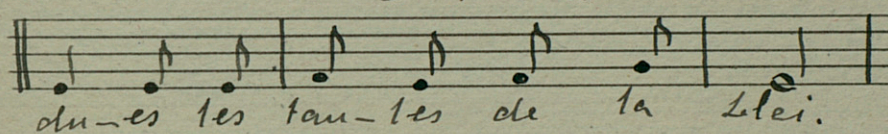
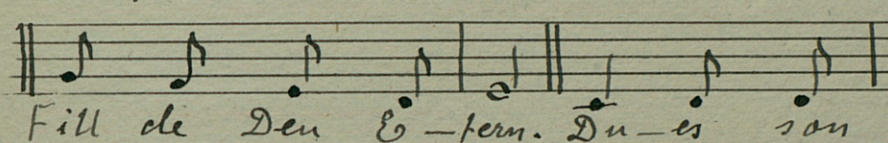
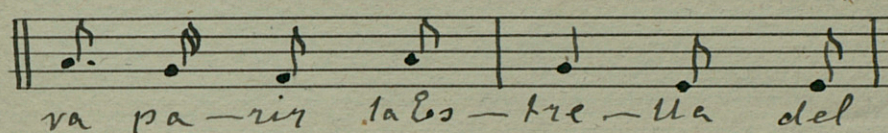
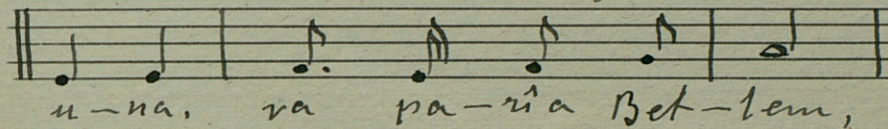
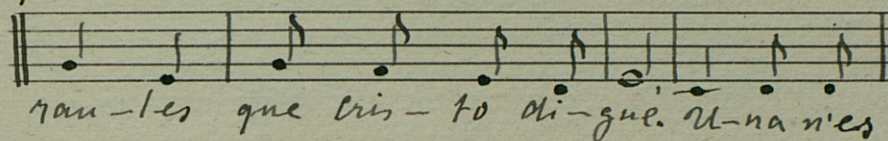
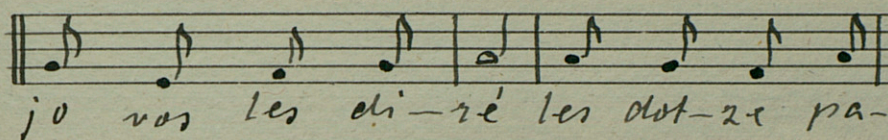
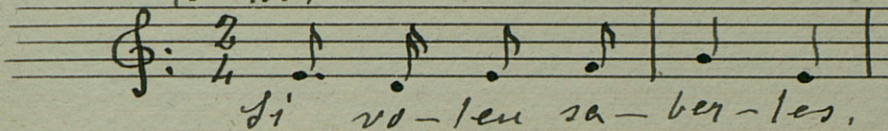
Ja li 'n vento escopetada
i el foc amb cent perdigons,
i al darrera i van cent gossos
que 'l deixan fet un mato'.

Vaig a buscar la carreter,
carreta i parell de bous,
per traginar aquella cassa,
que no ho puc pas fer tot sol.

Fem una festa tan grosse
que hi convidem a tot hom,
i ningú acaba de creure's
que allò sigui un ull-de-bou.

Les dotze paraules.

(♩ = 100)

Les dotze paraules.

Si volien saberles,
jo vos les diré
les dotze paraules
que Cristó digné.

Una n'és una,
va parir a Betlem,
va parir la bskella
del Fill de Deu etern.

Dues son dues
les taules de la llei.
Tres ne son tres
les Persones de Deu.

Quatre son quatre
els quatre Evangelistes.
Cinc ne son cinc
les cinc Magues de Cristó.

Sis ne son sis
les hores de la Creu.
Set ne son set
els set sants Sagraments.

Vuit ne son vuit
les Beneventuranses.

Nou ne son nou
els nou cors de los Angels.

Deu ne son deu
els deu sants Manaments.

Onze son onze
les onze mil Verges.

Dotze son dotze
els dotze Apostols,
que predicaren
la fe per tot el Mon.

Tornada

Si voleu saberles,
jo vos les diré
les dotze paraules
que Criste digué.

Notes. Aquesta canço se canta for-
sa a Vianna avui ha sigut reun-
llida. Alguns reputen la torna-
da després de cada posada: altres

vegades se canten totes les posa-
des seguides, al final se canta
la tornada, i se tornen a cantar
a continuació les posades, comen-
çant per la última i acabant per
la primera.

Cridant la son

(♩ = 116)

Son, son, son, vi-na, vi-na,
 vi-na, son, son, son, vi-na d'un to-
 com. La son ve de la cer-
 da-nya, vi-a fo-ra la mi-
 gra-nya, la son
 ve de l'em-por-da, vi-a
 fo-ra el mal es-tar. —

~ Crident la son. ~

San, son, son,
vina, vina, vina,
son, son, son,
vina d'un tocom.

La son ve de la Cerdanya,
via fora la migranya,
la son ve del Empordà,
via fora 'l mal estar:
la tardana empordanesa,
via fora la tristera,
també s balla al Rosselló,
via fora la tristor.

Com se balla aquí a Vianya,
via fora la migranya,
mes bonic no s pot ballar,
via fora 'l mal estar:
si l jovent ho fa amb justesa,
via fora la tristera,
els de edat ho fem millor,
via fora la tristor.

Amb això no hi ha qui'ns guanya,
 via fora la migranya,
 puntejant cursa i enlla,
 via fora el mal estar;
 tots rodem amb lleugeresa,
 via fora la tristesa,
 fassi fret, fassi calor,
 via fora la tristor.

Mes que mai tothom s'afanya,
 via fora la migranya,
 enau avisa el campanar,
 via fora el mal estar;
 si hi veiem la llum enseua,
 via fora la tristesa,
 per tocar la "Oració",
 via fora la tristor.

La campana no'ns enganya,
 via fora la migranya,
 enau es hora de plagar,
 via fora el mal estar;
 i us diem tots amb franquesa,
 via fora la tristesa,

"nins i mines a rlecó";
via fora la tristot.

A dormir gent de vianya,
via fora la migranya,
a dormir fins a densà,
via fora 'l mal estar:
cri dem tots amb gran fermesa,
via fora la tristesa,
"vina, son, d'algun cantó";
via fora la tristot.

No volens cap cosa estranya,
via fora la migranya,
que la son pugui apartar,
via fora 'l mal estar:
que la son es gran riquesa,
via fora la tristesa,
que la son es un tresor,
via fora la tristot.

La tristesa sempre atanya,
via fora la migranya,
si ve son la fa entornar,
via fora 'l mal estar:

238
la alegria ben entera,
via fora la tristesa,
fa venir son de deboí,
via fora la tristor.

Fa venir son de lerolanga,
via fora la migranya,
fa venir son d'empordà,
via fora el mal estar:
si ve son empordanesa,
via fora la tristesa,
també'n ve del Rosselló,
via fora la tristor.

Notes. A Vianya la canten i ballen els
dies d'Aplec tots el concurrents avans
de marxar: els joves canten mitja
posada, els de edat l'altra mitja, i a
continuació la tornada tots plegats.
Els Pares acostumen a repetir moltes ve
gades a llurs fills: "A toc d'oració, - nins
i nines a reco: joves que van de nits,
o lladres o mals esprits."